SAHITYA

First Semester

CF 4.1.1 **Core Foundation**

प्रथमपत्रम्

(भाषा साहित्यञ्च)

Unit – I **10+3+3=16**

संज्ञानां सामान्यपरिचयः पञ्च सन्धयश्च

संज्ञाः - इत्, संहिता, सवर्णः, प्रत्याहारः, गुणः, बृद्धिः, प्रातिपदिकम्, विभक्तिः, उपधा, अपृक्तम्,पदम्, टि, लोपः, निष्ठा (Objective type questions only)

अच्सन्धौ - यण्विधिः- इको यणचि,

अयादिविधिः- एचोऽयवायावः, लोपः शाकल्यस्य,

गुणविधिः - आद्गुणः, उरण्रपरः,

वृद्धिविधिः - वृद्धिरेचि, एत्येधत्युठ्सु, उपसर्गादृति धातौ,

पररूपविधिः - एङि पररूपम्, ओमाङ्गोश्च,

पूर्वरूपविधिः - एङः पदान्तादति,

दीर्घविधिः -अकः सवर्णे दीर्घः।

प्रकृतिभावे - ईदूदेद्द्विवचनं प्रगृह्यम्, अदसो मात्, निपात एकाजनाङ्, ईदूतौ च सप्तम्यर्थे।

हल्सन्धौ - श्चुत्वविधिः - स्तोः श्चुना श्चुः,

ष्टुत्वविधिः - ष्टुना ष्टुः,

जश्त्वविधिः - झलां जशोऽन्ते,

अनुनासिकविधिः - यरोऽनुनासिकेऽनुनासिको वा,

परसवर्णविधिः - झयो होऽन्यतरस्याम्,

छत्वविधिः - शच्छोऽटि,

चर्त्वविधिः - खरि च,

अनुस्वारविधिः - मोऽनुस्वारः, नश्चापदान्तस्य झलि।

विसर्गसन्धौ - वा शरि, इणः षः, नमस्पुरसोर्गत्योः, इदुदुपधस्य चाप्रत्ययः, तिरसोऽन्यतरस्याम्।

स्वादिसन्धौ - ससजुषो रुः, अतो रोरप्लुतादप्लुते, हशि च , रो रि, ढ्रलोपे पूर्वस्य दीर्घोऽणः।

Unit – II **10+3+3=16**

कारकप्रकरणम्

प्रथमा – प्रातिपदिकार्थलिङ्गपरिमाणवचनमात्रे प्रथमा, सम्बोधने च।

कर्म – कर्त्तृरीप्सिततमं कर्म, कर्मणि द्वितीया, अधिशीङ्स्थासां कर्म, अभिनिविशश्च।

करणम् – साधकतमं करणम्, कर्त्तृकरणयोस्तृतीया, सहयुक्तेऽप्रधाने, येनाङ्गविकारः, इत्थंभूतलक्षणे।

सम्प्रदानम् - कर्मणा यमभिप्रैति स सम्प्रदानम्, चतुर्थी सम्प्रदाने, रुच्यर्थानां प्रीयमाणः,

स्पृहेरीप्सितः , क्रुधद्रुहेर्ष्यासूयार्थानां यं प्रति कोपः, नमः स्वस्तिस्वाहास्वधालंबषट्योगाच्च।

अपादानम् - ध्रुवमपायेऽपादानम्, अपादाने पञ्चमी, भीत्रार्थानां भयहेतुः, वारणार्थानामीप्सितः, भुवः प्रभवः।

षष्ठी - षष्ठी शेषे, षष्ठी हेतुप्रयोगे, कर्तृकर्मणोः कृतिः।

अधिकरणम् - आधारोऽधिकरणम्, सप्तम्यधिकरणे च, यस्य च भावेन भावलक्षणम्, निमित्तात्कर्मयोगे।

Unit – III **10+3+3=16**

स्त्रीप्रत्ययाः मत्वर्थीयप्रत्ययाश्च।

स्त्रीप्रत्यये – अजाद्यतष्टाप्, उगितश्च, प्रत्ययस्थात्कात्पूर्वस्यात इदाप्यसुपः, वयसि प्रथमे, षिद्गौरादिभ्यश्च, पुंयोगादाख्यायाम् , इन्द्रवरुणभवशर्वरुद्रमृडहिमारण्ययवयवनमातुलाचार्याणामानुक्, जातेरस्त्रीविषयादयोपधात्, इतो मनुष्यजातेः, शार्ङ्गरवाद्यञो ङीन्,नृनरयोवृद्धिश्च।

मत्वर्थीये – तदस्यास्त्यस्मिन्निति मतुप्, रसादिभ्यश्च, मादुपधायाश्च मतोर्वोऽयवादिभ्यः, प्राणिस्थादातो लजन्यतरस्याम्, सिध्मादिभ्यश्च, वत्सांसाभ्यां कामवले, फेनादिलच्च, लोमादिपामादिपिच्छादिभ्यः शनेलचः, सिकताशर्कराभ्यां च, केशाद्वोऽन्यतरस्याम्, अत इनिठनौ, तुन्दादिभ्य इलच्च, अस्मायामेधास्रजो विनिः, वाचो ग्मिनिः, अर्श आदिभ्योऽच्।

Unit – IV काव्यप्रकाशे **10+3+3=16**

(क)काव्यप्रयोजनम् (ख) काव्यलक्षणम् (ग)काव्यभेदाः

Unit – V **10+3+3=16**

(क) वृत्तिविचारः (काव्यप्रकाशद्वितीयोल्लासस्य आरम्भतः ‘ सर्वेषां प्रायशोऽर्थानां व्यञ्जकत्वमपीष्यते’ इति कारिकांशस्य उदाहरणान्तं यावत्)

(ख) अलङ्काराः
उपमा, रूपकम्, व्यतिरेकः, उत्प्रेक्षा, समासोक्तिः, काव्यलिङ्गम्, अर्थान्तरन्यासः (एषां सोदाहरणं लक्षणसमन्वयः)

(ग) छन्दांसि
मालिनी, स्रग्धरा, शार्दूलविक्रीडितम्, मन्दाक्रान्ता, वसन्ततिलकम् , शिखरिणी, भुजङ्गप्रयातम् (एषां सोदाहरणं लक्षणविचारः)

सन्दर्भग्रन्थाः -

१.वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी – श्रीमद्भट्टोजीदीक्षितविरचिता,

२.काशिका - (न्यायपदमञ्जरीयुता) – जयादित्यवामनविरचिता

३.काव्यप्रकाशः - मम्मटविरचितः

४.वृत्तरत्नाकरः - श्रीकेदारभट्टविरचितः

****

SAHITYA

Core Course

द्वितीयपत्रम्

(स्वशास्त्रीयेतिहासः)

CC 4.1.2

Unit – I **10+3+3=16**

अलङ्कारशास्त्रस्वरूपम्, भरतमुनिः, भामहः।

Unit – II **10+3+3=16**

दण्डी, उद्भटः, वामनः, रूद्रटः, आनन्दवर्धनः, अभिनवगुप्तः, राजशेखरः, मुकुलभट्टः, धनञ्जयः, भट्टनायकः, कुन्तकः, महिमभट्टः, क्षेमेन्द्रः, भोजराजः।

Unit – III **10+3+3=16**

मम्मटः, रुय्यकः, हेमचन्द्रः, जयदेवः, विद्याधरः, विद्यानाथः, विश्वनाथकविराजः, केशवमिश्रः, शारदातनयः, रूपगोस्वामी, भानुदत्तः,कविकर्णपूरः, अप्पयदीक्षितः, पण्डितराजजगन्नाथः।

Unit – IV **10+3+3=16**

आधुनिकसंस्कृतवाग्विलासः -

(क) भारतराष्ट्रमेकं सदा राजताम् – राजदेवमिश्रः

(ख) कतमा कविता – श्रीनिवासरथः

(ग) परमाणुयुगाय न प्रणामाः - रेवाप्रसादद्विवेदी

(घ)तद् वरम् – अभिराजराजेन्द्रमिश्रः

(ङ) संस्कारः - केशवचन्द्रदाशः

(च) नरास्ते के – पुष्पादीक्षितः

(छ) धराशिशुनर्तनम् – राधावल्लभत्रिपाठी

(ज) वसन्ततिलका – इच्छाराम द्विवेदी

Unit – V **10+3+3=16**

आधुनिकोत्कलीयसंस्कृतकवयः -

(क) गणेश्वररथः , (ख) यतिराजाचार्यः, (ग) अनन्तत्रिपाठी, (घ) रमानाथमिश्रः, (ङ) सदाशिवदासः, (च) पुण्डरीकाक्षमिश्रः, (छ) दिगम्बरमहापात्रः, (ज) वैकुण्ठविहारी नन्दः, (झ) सुदर्शन आचार्यः, (ञ)पण्डितकाशिनाथमिश्रः

सहायकग्रन्थाः-

१.संस्कृतकाव्यशास्त्र का इतिहास – बलदेव उपाध्याय

२. संस्कृतसाहित्यस्येतिहासः - डा. रामचन्द्रमिश्रः

३. आधुनिकसंस्कृतवाग्विलासः - माया प्रकाशनम्, सम्पादकौ विद्याशङ्करत्रिपाठी प्रभुनाथद्विवेदी च, भदेही,२००५।

४.आधुनिकसंस्कृत साहित्य का इतिहास – लेखक जगन्नाथपाठकः

५. आधुनिक संस्कृतसाहित्य का वृहदितिहास – लेखक प्रो.राधावल्लभत्रिपाठी

******

<u>SAHITYA</u>
Core Course
तृतीयपत्रम्
(मुद्राराक्षसम्, नैषधीयचरितम्)

CC 4.1.3

Unit – I **10+3+3=16**

मुद्राराक्षसस्य प्रथमद्वितीयतृतीयाङ्काः

Unit – II **10+3+3=16**

मुद्राराक्षसस्य चतुर्थपञ्चमाङ्कौ

Unit – III **10+3+3=16**

मुद्राराक्षसस्य षष्ठसप्तमाङ्कौ

Unit – IV **10+3+3=16**

नैषधीयचरितस्य दशमसर्गस्य श्लोकसंख्या ०१ तः ६६तमं यावत्

Unit – V **10+3+3=16**

नैषधीयचरितस्य दशमसर्गस्य श्लोकसंख्या ६७तमतः सर्गान्तं यावत्

सहायकग्रन्थौ –

१. मुद्राराक्षसम् - विशाखदत्तः

२. नैषधीयचरितम् – श्रीहर्षः

****

<u>SAHITYA</u>

Core Course

चतुर्थपत्रम्

(काव्यप्रकाशस्य १ तः ४ उल्लासाः)

CC 4.1.4

Unit – I **10+3+3=16**

काव्यप्रकाशस्य प्रथमोल्लासः

Unit – II **10+3+3=16**

काव्यप्रकाशस्य द्वितीयोल्लासः

Unit – III **10+3+3=16**

काव्यप्रकाशस्य तृतीयोल्लासः

Unit – IV **10+3+3=16**

काव्यप्रकाशस्य चतुर्थोल्लासस्यादितः “ निर्वेदस्थायिभावोऽस्ति शान्तोऽपि नवमो रसः ” इत्यन्तं यावत्

Unit – V **10+3+3=16**

काव्यप्रकाशस्य चतुर्थोल्लासस्यावशिष्ठांशः

सन्दर्भग्रन्थः-

काव्यप्रकाशः (सटीकः), लेखकः- मम्मटाचार्यः

******

SAHITYA
Core Course
पञ्चमपत्रम्
(भाषाविज्ञानं वैयाकरणभूषणसारश्च)

CC 4.1.5

Unit – I **10+3+3=16**

(क) भाषाया: स्वरूपं लक्षणानि भेदाश्च ।

(ख) भाषाविज्ञानस्वरूपं विषया: उपविभागाश्च ।

(ग) ध्वनिविज्ञानम् –स्वरध्वनि:, व्यञ्जनध्वनि: ।

Unit – II **10+3+3=16**

रूपविज्ञानम् – शब्द: तेषां निर्माणप्रक्रिया च।

Unit – III **10+3+3=16**

(क) वाक्यविज्ञानम्

(ख) अर्थविज्ञानम्

Unit – IV **10+3+3=16**

वैयाकरणभूषणसार: - धात्वर्थप्रकरणम् १ त: ९ कारिकां यावत्

Unit – V **10+3+3=16**

वैयाकरणभूषणसार: - धात्वर्थप्रकरणम् १० त: २१ कारिकापर्यन्तम्

सहायकग्रन्था :-

१.संस्कृतभाषाविज्ञानम् – डॉ. पि.आर.राए

२.भाषाविज्ञानम् एवं भाषाशास्त्रम् – डॉ. कपिलदेवद्विवेदी

३.वैयाकरणभूषणसार: - सावित्रीहिन्दीव्याख्योपेत: - आद्याप्रसादमिश्र:

४.वैयाकरणभूषणसार: धात्वर्थप्रकरणम् –डॉ. भीमसेनशास्त्री

******

NYAYA

First Semester

CF 4.1.1 **Core Foundation**

प्रथमपत्रम्

(भाषा साहित्यञ्च)

Unit – I **10+3+3=16**

संज्ञानां सामान्यपरिचयः पञ्च सन्धयश्च

संज्ञाः - इत्, संहिता, सवर्णः, प्रत्याहारः, गुणः, बृद्धिः, प्रातिपदिकम्, विभक्तिः, उपधा, अपृक्तम्,पदम्, टि, लोपः, निष्ठा (Objective type questions only)

अच्सन्धौ - यण्विधिः- इको यणचि,

अयादिविधिः- एचोऽयवायावः, लोपः शाकल्यस्य,

गुणविधिः - आद्गुणः, उरण्रपरः,

वृद्धिविधिः - वृद्धिरेचि, एत्येधत्युठ्सु, उपसर्गादृति धातौ,

पररूपविधिः - एङि पररूपम्, ओमाङ्गोश्च,

पूर्वरूपविधिः - एङः पदान्तादति,

दीर्घविधिः -अकः सवर्णे दीर्घः।

प्रकृतिभावे - ईदूदेद्द्विवचनं प्रगृह्यम्, अदसो मात्, निपात एकाजनाङ्, ईदूतौ च सप्तम्यर्थे।

हल्सन्धौ - श्चुत्वविधिः - स्तोः श्चुना श्चुः,

ष्टुत्वविधिः - ष्टुना ष्टुः,

जश्त्वविधिः - झलां जशोऽन्ते,

अनुनासिकविधिः - यरोऽनुनासिकेऽनुनासिको वा,

परसवर्णविधिः - झयो होऽन्यतरस्याम्,

छत्वविधिः - शच्छोऽटि,

चर्त्वविधिः - खरि च,

अनुस्वारविधिः - मोऽनुस्वारः, नश्चापदान्तस्य झलि।

विसर्गसन्धौ - वा शरि, इणः षः, नमस्पुरसोर्गत्योः, इदुदुपधस्य चाप्रत्ययः, तिरसोऽन्यतरस्याम्।

स्वादिसन्धौ - ससजुषो रुः, अतो रोरप्लुतादप्लुते, हशि च , रो रि, ढ्रलोपे पूर्वस्य दीर्घोऽणः।

Unit – II **10+3+3=16**

कारकप्रकरणम्

प्रथमा – प्रातिपदिकार्थलिङ्गपरिमाणवचनमात्रे प्रथमा, सम्बोधने च।

कर्म – कर्त्तुरीप्सिततमं कर्म, कर्मणि द्वितीया, अधिशीङ्स्थासां कर्म, अभिनिविशश्च।

करणम् – साधकतमं करणम्, कर्त्तृकरणयोस्तृतीया, सहयुक्तेऽप्रधाने, येनाङ्गविकारः, इत्थंभूतलक्षणे।

सम्प्रदानम् - कर्मणा यमभिप्रैति स सम्प्रदानम्, चतुर्थी सम्प्रदाने, रुच्यर्थानां प्रीयमाणः,

स्पृहेरीप्सितः , क्रुधद्रुहेर्ष्यासूयार्थानां यं प्रति कोपः, नमः स्वस्तिस्वाहास्वधालंबषट्योगाच्च।

अपादानम् - ध्रुवमपायेऽपादानम्, अपादाने पञ्चमी, भीत्रार्थानां भयहेतुः, वारणार्थानामीप्सितः, भुवः प्रभवः।

षष्ठी - षष्ठी शेषे, षष्ठी हेतुप्रयोगे, कर्तृकर्मणोः कृतिः।

अधिकरणम् - आधारोऽधिकरणम्, सप्तम्यधिकरणे च, यस्य च भावेन भावलक्षणम्, निमित्तात्कर्मयोगे।

Unit – III **10+3+3=16**

स्त्रीप्रत्ययाः मत्वर्थीयप्रत्ययाश्च।

स्त्रीप्रत्यये – अजाद्यतष्टाप्, उगितश्च, प्रत्ययस्थात्कात्पूर्वस्यात इदाप्यसुपः, वयसि प्रथमे, षिद्गौरादिभ्यश्च, पुंयोगादाख्यायाम् , इन्द्रवरुणभवशर्वरुद्रमृडहिमारण्ययवयवनमातुलाचार्याणामानुक्, जातेरस्त्रीविषयादयोपधात्, इतो मनुष्यजातेः, शार्ङ्गरवाद्यञो ङीन्,नृनरयोवृद्धिश्च।

मत्वर्थीये – तदस्यास्त्यस्मिन्निति मतुप्, रसादिभ्यश्च, मादुपधायाश्च मतोर्वोऽयवादिभ्यः, प्राणिस्थादातो लजन्यतरस्याम्, सिध्मादिभ्यश्च, वत्सांसाभ्यां कामवले, फेनादिलच्च, लोमादिपामादिपिच्छादिभ्यः शनेलचः, सिकताशर्कराभ्यां च, केशाद्वोऽन्यतरस्याम्, अत इनिठनौ, तुन्दादिभ्य इलच्च, अस्मायामेधास्रजो विनिः, वाचो ग्मिनिः, अर्श आदिभ्योऽच्।

Unit – IV काव्यप्रकाशे **10+3+3=16**

(क)काव्यप्रयोजनम् (ख) काव्यलक्षणम् (ग)काव्यभेदाः

Unit – V **10+3+3=16**

(क) वृत्तिविचारः (काव्यप्रकाशद्वितीयोल्लासस्य आरम्भतः ‘ सर्वेषां प्रायशोऽर्थानां व्यञ्जकत्वमपीष्यते’ इति कारिकांशस्य उदाहरणान्तं यावत्)

(ख) अलङ्काराः

उपमा, रूपकम्, व्यतिरेकः, उत्प्रेक्षा, समासोक्तिः, काव्यलिङ्गम्, अर्थान्तरन्यासः (एषां सोदाहरणं लक्षणसमन्वयः)

(ग) छन्दांसि

मालिनी, स्रग्धरा, शार्दूलविक्रीडितम्, मन्दाक्रान्ता, वसन्ततिलकम् , शिखरिणी, भुजङ्गप्रयातम् (एषां सोदाहरणं लक्षणविचारः)

सन्दर्भग्रन्थाः -

१.वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी – श्रीमद्भट्टोजीदीक्षितविरचिता,

२.काशिका - (न्यायपदमञ्जरीयुता) – जयादित्यवामनविरचिता

३.काव्यप्रकाशः - मम्मटविरचितः

४.वृत्तरत्नाकरः - श्रीकेदारभट्टविरचितः

****

NYAYA

द्वितीयपत्रम् :- 100

स्वशास्त्रीयेतिहास:,आचार्याणां काला:,परिचया:,ग्रन्था:सिद्धान्ताश्च ।

Core Course 4.1.1

Unit – I **10+3+3=16**

क) परिभाषिकशब्दानां परिचय:

१) आन्वीक्षिकी

२) हेतुविद्या

३) न्याय:

४) तर्क:

५) अवच्छेदकम्

Unit – II **10+3+3=16**

प्राचीनन्यायशास्त्रस्य उद्गम: विकाशश्च

Unit – III **10+3+3=16**

नव्यन्यायस्य उद्भव: विकाशश्च

Unit – IV **10+3+3=16**

प्रतिनिधिभूता: प्राचीनाचार्या:

१. गौतम:

२. वात्स्यायन::

३. उद्योतकर:

४. उदयन:

५. जयन्तभट्ट:

Unit – V **10+3+3=16**

प्रतिनिधिभूता: नवीनाचार्या:

१. गङ्गेश:

२. रघुनाथ:

३. जगदीश:

४. गदाधर:

<u>सहायकपुस्तकानि :-</u>

१) भारतीयन्यायशास्त्र-एक अध्ययन ब्रह्ममित्र अवस्थी,इन्दुप्रकाशन, दिल्ली।

२) History of Indian Logic By S.C.Vidyabhusan
Motilal Banarasi Das, New Delhi.

३) The History and Bibliography of Nyaya-
Vaisesika Literatura Eastern,Book linkers, New Delhi.

४) न्यायायनम्, Prof. Kamalesh Mishra, S.J.S.V., Puri-3.

NYAYA

तृतीयपत्रम् :-100

गङ्गेशकृत – तत्त्वचिन्तामणि:

Core Course 4.1.2

(क) प्रत्यक्षखण्डे अभाववाद:। (८०)

(ख) शब्दखण्डे रघुनाथस्य नञ्वाद:। (२०)

Unit – I **10+3+3=16**

१. अभावो भावात्मैव ।

२. अभेदे आधाराधेयभावानुपपत्ति: ।

३. न हि भूतलबुद्धिस्तन्मात्रबुद्धि: ।

Unit – II **10+3+3=16**

१. प्रतियोगिनिरुपणाधीननिरुस्पणोऽभाव: ।

२. घटवद्भूतलबुद्धिभिन्ना भूतलबुद्धिरभावव्यवहारकारणम् ।

३. प्रतियोगिमज्ज्ञानभिन्नमधिकरणज्ञानं
व्यधिकरणाभावव्यवहारे कारणम् ।

Unit – III **10+3+3=16**

१. घटवद्भूतलभिन्नं भूतलमभाव: ।

२. न हि अभावत्वं सामान्यम् ।

Unit – IV **10+3+3=16**

१. प्रतियोगिमदधिकरणाभिन्नाधिकरणत्वरुपस्य अभावत्वे सर्वं समञ्जसम् ।

२. सिद्धान्तस्तु सत्प्रतियोगिकोऽभावोऽनुभूयते ।

Unit – V **10+3+3=16**

१. संसर्गाभावोऽन्योन्याभावश्च नञोऽर्थ: ।

२. केचित्तु सर्वत्र विषये विशेषणस्याभावो नञा प्रत्यायते।

३. यत्तु करणनिषेधे विकल्पापत्तेर्भेदपरता।

४. अत्र प्राभाकरा:

सहायकपुस्तकानि :-

1. The Nyaya Doctrine of Negltion ,By B.K. Matilal
   H.U.P. (Harvard University Press) Negation
2. Negation by J.V. Bhattacharya.

NYAYA

चतुर्थपत्रम् :-100

जयन्तभट्टकृता न्यामञ्जरी,प्रथमाह्निके प्रमाणप्रकरणम्

Core Course 4.1.3

Unit – I **10+3+3=16**

१. मङ्गलानि।

२. प्रमाणलक्षणम्।

३. भौद्धाभिमतप्रमाणम् ।

Unit – II **10+3+3=16**

१.मीमांसकमतेन प्रमाणलक्षणम्।

२.तन्निराकरणम्।

३.प्रमाणलक्षणान्तरपरीक्षणम्।

Unit – III **10+3+3=16**

१. सांख्याभिमतप्रमाणलक्षणपरीक्षा।

२. बौद्धाभिमतप्रमाणस्वरुपम्।

३. भाट्टमतेन अर्थापत्तिनिरुपणम्।

Unit – IV **10+3+3=16**

१. शक्तिनिराकरणम्।

२. प्रभाकरमतेन अर्थापत्तिस्वरुपम्।

३. अभावस्य प्रमाणान्तरत्वनिरुपणम्।

Unit – V **10+3+3=16**

१. बौद्धमतेन अभावस्य वस्तुत्वनिराकरणम्।

२. एकादशविधानुपलब्धिनिरुपणम्।

३. स्वमतेन वस्तुत्वव्यवस्थापनम्।

४.

सहायम्पुस्तकानि :-

१. श्रीजयन्तभट्टकृता न्यायमञ्जरी, चौखम्बा संस्कृतसीरीज, वारणासी ।

२. Nyayamanjari, Vol-I, By J.V.Bhattacharya
Motilal Banarasidas, New Delhi.

३. Indian Theory of Knowledge Based upon Jayanta’s Nyayamanjari By C.D.Bijalwan,Heritage Publishers, New Delhi.

NYAYA

पञ्चमपत्रम् :-100

मूलग्रन्थ:- सांख्यप्रवचनभाष्यम् (प्रथमाध्यायमात्रम्)

Core Elective 4.1.1

Unit – I	मङ्गलचरणत: प्रथमाध्यायस्य उनविंशतिसूत्रं यावत् ।	**10+3+3=16**
Unit – II	प्रथमाध्यायस्य २० सूत्रत: ५५ सूत्रं यावत् ।	**10+3+3=16**
Unit – III	प्रथमाध्यायस्य ५६ सूत्रत: ८६ सूत्रं यावत् ।	**10+3+3=16**
Unit – IV	प्रथमाध्यायस्य ८७ सूत्रत: १२३ सूत्रं यावत्।	**10+3+3=16**
Unit – V	प्रथमाध्यायस्य सूत्रत: १२४ सूत्रत: अध्यायसमाप्तिं यावत् ।	**10+3+3=16**

सहायकग्रन्था:

(1) सांख्यप्रवचनभाष्यम्- आचार्यविज्ञानभिक्षु: हिन्दीव्याख्याकार: पं. गजाननशास्त्रिमुसलगाँवकर: चौखम्बा ओरियण्टालिया-वाराणसी ।

(2) A graphic representation of samskhya karika by Prof. P.M. Pattanayak.

******

SARVADARSHAN

First Semester

CF 4.1.1 **Core Foundation**

प्रथमपत्रम्

(भाषा साहित्यञ्च)

Unit – I **10+3+3=16**

संज्ञानां सामान्यपरिचयः पञ्च सन्धयश्च

संज्ञाः - इत्, संहिता, सवर्णः, प्रत्याहारः, गुणः, बृद्धिः, प्रातिपदिकम्, विभक्तिः, उपधा, अपृक्तम्,पदम्, टि, लोपः, निष्ठा (Objective type questions only)

अच्सन्धौ - यण्विधिः- इको यणचि,
अयादिविधिः- एचोऽयवायावः, लोपः शाकल्यस्य,
गुणविधिः - आद्गुणः, उरण्रपरः,
वृद्धिविधिः - वृद्धिरेचि, एत्येधत्युठ्सु, उपसर्गादृति धातौ,
पररूपविधिः - एङि पररूपम्, ओमाङ्गोश्च,
पूर्वरूपविधिः - एङः पदान्तादति,
दीर्घविधिः -अकः सवर्णे दीर्घः।

प्रकृतिभावे - ईदूदेद्विवचनं प्रगृह्यम्, अदसो मात्, निपात एकाजनाङ्, ईदूतौ च सप्तम्यर्थे।

हल्सन्धौ - श्चुत्वविधिः - स्तोः श्चुना श्चुः,
ष्टुत्वविधिः - ष्टुना ष्टुः,
जश्त्वविधिः - झलां जशोऽन्ते,
अनुनासिकविधिः - यरोऽनुनासिकेऽनुनासिको वा,
परसवर्णविधिः - झयो होऽन्यतरस्याम्,
छत्वविधिः - शच्छोऽटि,
चर्त्वविधिः - खरि च,
अनुस्वारविधिः - मोऽनुस्वारः, नश्चापदान्तस्य झलि।

विसर्गसन्धौ - वा शरि, इणः षः, नमस्पुरसोर्गत्योः, इदुदुपधस्य चाप्रत्ययः, तिरसोऽन्यतरस्याम्।

स्वादिसन्धौ - ससजुषो रुः, अतो रोरप्लुतादप्लुते, हशि च , रो रि, ढ्रलोपे पूर्वस्य दीर्घोऽणः।

Unit – II **10+3+3=16**

कारकप्रकरणम्

प्रथमा – प्रातिपदिकार्थलिङ्गपरिमाणवचनमात्रे प्रथमा, सम्बोधने च।

कर्म – कर्त्तुरीप्सिततमं कर्म, कर्मणि द्वितीया, अधिशीङ्स्थासां कर्म, अभिनिविशश्च।

करणम् – साधकतमं करणम्, कर्त्तृकरणयोस्तृतीया, सहयुक्तेऽप्रधाने, येनाङ्गविकारः, इत्थंभूतलक्षणे।

सम्प्रदानम् - कर्मणा यमभिप्रैति स सम्प्रदानम्, चतुर्थी सम्प्रदाने, रुच्यर्थानां प्रीयमाणः,

स्पृहेरीप्सितः , क्रुधद्रुहेर्ष्यासूयार्थानां यं प्रति कोपः, नमः स्वस्तिस्वाहास्वधालंबषट्योगाच्च।

अपादानम् - ध्रुवमपायेऽपादानम्, अपादाने पञ्चमी, भीत्रार्थानां भयहेतुः, वारणार्थानामीप्सितः, भुवः प्रभवः।

षष्ठी - षष्ठी शेषे, षष्ठी हेतुप्रयोगे, कर्तृकर्मणोः कृतिः।

अधिकरणम् - आधारोऽधिकरणम्, सप्तम्यधिकरणे च, यस्य च भावेन भावलक्षणम्, निमित्तात्कर्मयोगे।

Unit – III **10+3+3=16**

स्त्रीप्रत्ययाः मत्वर्थीयप्रत्ययाश्च।

स्त्रीप्रत्यये – अजाद्यतष्टाप्, उगितश्च, प्रत्ययस्थात्कात्पूर्वस्यात इदाप्यसुपः, वयसि प्रथमे, षिद्गौरादिभ्यश्च, पुंयोगादाख्यायाम् , इन्द्रवरुणभवशर्वरुद्रमृडहिमारण्ययवयवनमातुलाचार्याणामानुक्, जातेरस्त्रीविषयादयोपधात्, इतो मनुष्यजातेः, शार्ङ्गरवाद्यञो ङीन्,नृनरयोवृद्धिश्च।

मत्वर्थीये – तदस्यास्त्यस्मिन्निति मतुप्, रसादिभ्यश्च, मादुपधायाश्च मतोर्वोऽयवादिभ्यः, प्राणिस्थादातो लजन्यतरस्याम्, सिध्मादिभ्यश्च, वत्सांसाभ्यां कामवले, फेनादिलच्च, लोमादिपामादिपिच्छादिभ्यः शनेलचः, सिकताशर्कराभ्यां च, केशाद्वोऽन्यतरस्याम्, अत इनिठनौ, तुन्दादिभ्य इलच्च, अस्मायामेधास्रजो विनिः, वाचो ग्मिनिः, अर्श आदिभ्योऽच्।

Unit – IV काव्यप्रकाशे **10+3+3=16**

(क)काव्यप्रयोजनम् (ख) काव्यलक्षणम् (ग)काव्यभेदाः

Unit – V **10+3+3=16**

(क) वृत्तिविचारः (काव्यप्रकाशद्वितीयोल्लासस्य आरम्भतः ‘ सर्वेषां प्रायशोऽर्थानां व्यञ्जकत्वमपीष्यते’ इति कारिकांशस्य उदाहरणान्तं यावत्)

(ख) अलङ्काराः
उपमा, रूपकम्, व्यतिरेकः, उत्प्रेक्षा, समासोक्तिः, काव्यलिङ्गम्, अर्थान्तरन्यासः (एषां सोदाहरणं लक्षणसमन्वयः)

(ग) छन्दांसि
मालिनी, स्रग्धरा, शार्दूलविक्रीडितम्, मन्दाक्रान्ता, वसन्ततिलकम् , शिखरिणी, भुजङ्गप्रयातम् (एषां सोदाहरणं लक्षणविचारः)

सन्दर्भग्रन्थाः -

१ .वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी – श्रीमद्भट्टोजीदीक्षितविरचिता,

२ .काशिका - (न्यायपदमञ्जरीयुता) – जयादित्यवामनविरचिता

३ .काव्यप्रकाशः - मम्मटविरचितः

४ .वृत्तरत्नाकरः - श्रीकेदारभट्टविरचितः

****

SARVADARSHAN

द्वितीयपत्रम्

CC 4.1.1

(क) प्रमुखदार्शनिकानां परिचय:

(ख) प्रमुखदार्शनिकसिद्धान्त:

Unit – I **10+3+3=16**

(क) आचार्या: – पार्श्वनाथ:, महावीर:, मलिषेण:, हेमचन्द्रसुरी

(ख) सिद्धान्ता: – स्वभाववाद:,स्याद्वाद:,जैनमते द्रव्यस्वरूपम्

Unit – II **10+3+3=16**

(क) आचार्या: – गैतमबुद्ध:, वसुबन्धु:, दिङ्नाग:,धर्मकीर्त्ति:, नागार्जुन:, असङ्ग: ।

(ख) सिद्धान्ता: –विज्ञानवाद:,शून्यवाद:,प्रतीत्यसमुत्पादवाद:

Unit – III **10+3+3=16**

(क) आचार्या: – पतञ्जलि:, व्यास:, कपिल:, ईश्वरकृष्ण:, विज्ञानभिक्षु:

(ख) सिद्धान्ता: – सत्कार्यवाद:, बहुपुरुषवाद:, अष्टाङ्गयोग:

Unit – IV **10+3+3=16**

(क) आचार्या: – गौतम:, वात्स्यायन:, गङ्गेशोपाध्याय:, कणाद:, प्रशस्तपादाचार्य:, शङ्करमिश्र:

(ख) सिद्धान्ता: – हेत्वाभास:, परमाणुवाद:, सन्निकर्षविचार:

Unit – V **10+3+3=16**

(क) आचार्या: – जैमिनि:, शवरस्वामी, कुमारिलभट्ट:, शङ्कराचार्य: रामानुजाचार्य:, प्रभाकरमिश्र:, मध्वाचार्य:

(ख) सिद्धान्ता:-मायावाद:,वेदापौरुषेयत्वम्,अचिन्त्यभेदाभेदवाद:

<u>सहायकग्रन्था</u>: –

(१) सर्वदर्शनसंग्रह: – माधवाचार्य:

(२) षड्दर्सनसमुच्चय: - आचार्यहरिभद्रसुरी

(३) भारतीयदर्शन(ओडिआ)- प्रो.डॉ.गौराङ्गचरणनायक:,ओडशिाराज्यपाठ्यपुस्तकप्रणयन ओ प्रकाशन संस्था, भुवनेश्वर:।

(४) भारतीयदर्शनकौस्तुभ(ओडिओ) – प्रो.डॉ.नीलकण्ठपति:

(५) भारतीयदर्शन(हिन्दी) – ओचार्यबलदेव उपाध्याय:

(६) भारतीयदर्शन(हिन्दी) – उमेशमिश्र:

(७) भारतीयदर्शन(हिन्दी) – डॉ.एस्.आर्.राधाकृष्णन्

(८) सांख्यदर्शन का इतिहास – उदयवीर शास्त्री

(९) वेदान्त दर्शन का इतिहास – उदयवीर शास्त्री

(१०) An outline of Indian Philosophy- by Hiriana

(११) History of Indian Philosophy – by Dr.S.N.Dasgupta

SARVADARSHAN

तृतीयपत्रम्

मूलग्रन्थः – शङ्करमिश्रविरचितः वैशेषिकसूत्रोपस्कारः(प्रथमाध्यायमात्रम्)

CC 4.1.2

Unit – I **10+3+3=16**

प्रथमतः ५ सूत्राणि (प्रथमाह्निके)

Unit – II **10+3+3=16**

६ तः २४ सूत्राणि (प्रथमाह्निके)

Unit – III **10+3+3=16**

२५ तः ३१ सूत्राणि (प्रथमाह्निके)

Unit – IV **10+3+3=16**

प्रथमतः ६ सूत्राणि (द्वितीयाह्निके)

Unit – V **10+3+3=16**

७ तः १७ सूत्राणि (द्वितीयाह्निके)

सहायकग्रन्थाः –

१. वैशेषिकसूत्रोपस्कारः – शङ्करमिश्रः, प्रदीपहिन्दी टीका – Sri Narayan Mishra. Chowkhamba Sanskrit Series Office, Varanasi.

२. वैशेषिकसूत्रोपस्कारः – शङ्करमिश्रः, प्रकाशिका हिन्दी व्याख्या – प्रो.ढूण्डिराजशास्त्री, चौखम्बासंस्कृतसंस्थानम् ।

३. A Graphic Representation of Vaisesika Sutropaskara by Prof.P.M.Pattanayak

SARVADARSHAN

चतुर्थपत्रम्

मूलग्रन्थ:- विज्ञानभिक्षुविरचित: सांख्यप्रवचनभाष्यम (प्रथमाध्यायमात्रम्)

CC 4.1.3

Unit – I **10+3+3=16**

मङ्गलाचरणत: प्रथमाध्ययस्य १९ सूत्रं यावत्

Unit – II **10+3+3=16**

प्रथमाध्ययस्य २० सूत्रत: ५५ सूत्रं यावत्

Unit – III **10+3+3=16**

प्रथमाध्ययस्य ५६ सूत्रत: ८६ सूत्रं यावत्

Unit – IV **10+3+3=16**

प्रथमाध्ययस्य ८७ सूत्रत: १२३ सूत्रं यावत्

Unit – V **10+3+3=16**

प्रथमाध्ययस्य १२४ सूत्रत: अध्यायसमाप्तिं यावत्

सहायकग्रन्था: -

१. साख्यप्रवचनभाष्यम् – आचार्यविज्ञानभिक्षु:
प्रकाशिका हिन्दी व्याख्याकार: – पं.गजाननशास्त्रिमुसलगाँवकर:,
चौखम्बा ओरियण्टालिय, वाराणसी ।

२. A Graphic Representation of Samkhyakarika by Prof.P.M.Pattanayak

SARVADARSHAN

पञ्चमपत्रम्

मूलग्रन्थः-जयन्तभट्टकृता न्यायमञ्जरी

(प्रथमाह्निके प्रमाणप्रकरणम्)

CC 4.1.5

Unit – I **10+3+3=16**

१. मङ्गलानि

२. प्रमाणलक्षणम्

३. बौद्धाभिमतप्रमाणम्

Unit – II **10+3+3=16**

१. मीमांसकमते प्रमाणलक्षणम्

२. तन्निराकरणम्

३. प्रमाणलक्षणान्तरपरीक्षणम्

Unit – III **10+3+3=16**

१. सांख्याभिमतप्रमाणलक्षणम्

२. बौद्धाभिमतप्रमाणलक्षणम्

३. भाट्टमतेन अर्थापत्तिनिरूपणम्

Unit – IV **10+3+3=16**

१. शक्तिनिराकरणम्

२. प्रभाकरमते अर्थापत्तिस्वरूपम्

३. अभावस्य प्रमाणान्तरत्वनिरूपणम्

Unit – V **10+3+3=16**

१. बौद्धमतेन अभावस्य वस्तुत्वनिराकरणम्

२. एकादशविधानुपलब्धिनिरूपणम्

३. स्वमते वस्तुत्वव्यवस्थापनम्

सहायकग्रन्थाः -

१. श्रीजयन्तभट्टकृता न्यायमञ्जरी, चौखम्बासंस्कृतसीरीज्, वाराणसी

२. Nyayamanjari, Vol.1 by J.V.Bhattacharya, Motilal Banarasidas, New Delhi.

३. Indian Theory of Knowledge based upon Jayanta’s Nyayamanjari
By C.D.Bijalwan, Heritage Publishers, New Delhi.

VEDA

First Semester

CF 4.1.1 **Core Foundation**

प्रथमपत्रम्

(भाषा साहित्यञ्च)

Unit – I **10+3+3=16**

संज्ञानां सामान्यपरिचय: पञ्च सन्धयश्च

संज्ञा: - इत्, संहिता, सवर्ण:, प्रत्याहार:, गुण:, बृद्धि:, प्रातिपदिकम्, विभक्ति:, उपधा, अपृक्तम्,पदम्, टि, लोप:, निष्ठा (Objective type questions only)

अच्सन्धौ - यण्विधि:- इको यणचि,

अयादिविधि:- एचोऽयवायाव:, लोप: शाकल्यस्य,

गुणविधि: - आद्गुण:, उरण्रपर:,

वृद्धिविधि: - वृद्धिरेचि, एत्येधत्युठ्सु, उपसर्गादृति धातौ,

पररूपविधि: - एङि पररूपम्, ओमाङ्गोश्च,

पूर्वरूपविधि: - एङ: पदान्तादति,

दीर्घविधि: -अक: सवर्णे दीर्घ:।

प्रकृतिभावे - ईदूदेद्विवचनं प्रगृह्यम्, अदसो मात्, निपात एकाजनाङ्, ईदूतौ च सप्तम्यर्थे।

हल्सन्धौ - श्चुत्वविधि: - स्तो: श्चुना श्चु:,

ष्टुत्वविधि: - ष्टुना ष्टु:,

जश्त्वविधि: - झलां जशोऽन्ते,

अनुनासिकविधि: - यरोऽनुनासिकेऽनुनासिको वा,

परसवर्णविधि: - झयो होऽन्यतरस्याम्,

छत्वविधि: - शच्छोऽटि,

चर्त्वविधि: - खरि च,

अनुस्वारविधि: - मोऽनुस्वार:, नश्चापदान्तस्य झलि।

विसर्गसन्धौ - वा शरि, इण: ष:, नमस्पुरसोर्गत्यो:, इदुदुपधस्य चाप्रत्यय:, तिरसोऽन्यतरस्याम्।

स्वादिसन्धौ - ससजुषो रु:, अतो रोरप्लुतादप्लुते, हशि च , रो रि, ढ्रलोपे पूर्वस्य दीर्घोऽण:।

Unit – II **10+3+3=16**

कारकप्रकरणम्

प्रथमा – प्रातिपदिकार्थलिङ्गपरिमाणवचनमात्रे प्रथमा, सम्बोधने च।

कर्म – कर्त्तुरीप्सिततमं कर्म, कर्मणि द्वितीया, अधिशीङ्स्थासां कर्म, अभिनिविशश्च।

करणम् – साधकतमं करणम्, कर्त्तृकरणयोस्तृतीया, सहयुक्तेऽप्रधाने, येनाङ्गविकार:, इत्थंभूतलक्षणे।

सम्प्रदानम् - कर्मणा यमभिप्रैति स सम्प्रदानम्, चतुर्थी सम्प्रदाने, रुच्यर्थानां प्रीयमाण:,

स्पृहेरीप्सितः , क्रुधद्रुहेर्ष्यासूयार्थानां यं प्रति कोपः, नमः स्वस्तिस्वाहास्वधालंबषट्योगाच्च।

अपादानम् - ध्रुवमपायेऽपादानम्, अपादाने पञ्चमी, भीत्रार्थानां भयहेतुः, वारणार्थानामीप्सितः, भुवः प्रभवः।

षष्ठी - षष्ठी शेषे, षष्ठी हेतुप्रयोगे, कर्तृकर्मणोः कृतिः।

अधिकरणम् - आधारोऽधिकरणम्, सप्तम्यधिकरणे च, यस्य च भावेन भावलक्षणम्, निमित्तात्कर्मयोगे।

Unit – III **10+3+3=16**

स्त्रीप्रत्ययाः मत्वर्थीयप्रत्ययाश्च।

स्त्रीप्रत्यये – अजाद्यतष्टाप्, उगितश्च, प्रत्ययस्थात्कात्पूर्वस्यात इदाप्यसुपः, वयसि प्रथमे, षिद्गौरादिभ्यश्च, पुंयोगादाख्यायाम् , इन्द्रवरुणभवशर्वरुद्रमृडहिमारण्ययवयवनमातुलाचार्याणामानुक्, जातेरस्त्रीविषयादयोपधात्, इतो मनुष्यजातेः, शार्ङ्गरवाद्यञो ङीन्,नृनरयोवृद्धिश्च।

मत्वर्थीये – तदस्यास्त्यस्मिन्निति मतुप्, रसादिभ्यश्च, मादुपधायाश्च मतोर्वोऽयवादिभ्यः, प्राणिस्थादातो लजन्यतरस्याम्, सिध्मादिभ्यश्च, वत्सांसाभ्यां कामवले, फेनादिलच्च, लोमादिपामादिपिच्छादिभ्यः शनेलचः, सिकताशर्कराभ्यां च, केशाद्वोऽन्यतरस्याम्, अत इनिठनौ, तुन्दादिभ्य इलच्च, अस्मायामेधास्रजो विनिः, वाचो ग्मिनिः, अर्श आदिभ्योऽच्।

Unit – IV काव्यप्रकाशे **10+3+3=16**

(क)काव्यप्रयोजनम् (ख) काव्यलक्षणम् (ग)काव्यभेदाः

Unit – V **10+3+3=16**

(क) वृत्तिविचारः (काव्यप्रकाशद्वितीयोल्लासस्य आरम्भतः ‘ सर्वेषां प्रायशोऽर्थानां व्यञ्जकत्वमपीष्यते’ इति कारिकांशस्य उदाहरणान्तं यावत्)

(ख) अलङ्काराः
उपमा, रूपकम्, व्यतिरेकः, उत्प्रेक्षा, समासोक्तिः, काव्यलिङ्गम्, अर्थान्तरन्यासः (एषां सोदाहरणं लक्षणसमन्वयः)

(ग) छन्दांसि
मालिनी, स्रग्धरा, शार्दूलविक्रीडितम्, मन्दाक्रान्ता, वसन्ततिलकम् , शिखरिणी, भुजङ्गप्रयातम् (एषां सोदाहरणं लक्षणविचारः)

सन्दर्भग्रन्थाः -

१.वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी – श्रीमद्भट्टोजीदीक्षितविरचिता,

२.काशिका - (न्यायपदमञ्जरीयुता) – जयादित्यवामनविरचिता

३.काव्यप्रकाशः - मम्मटविरचितः

४.वृत्तरत्नाकरः - श्रीकेदारभट्टविरचितः

****

VEDA
Core Course
द्वितीयपत्रम्

प्रश्नपत्रम्	कोड्	विषयः	पूर्णाङ्काः	अङ्कविभाजनम्	कालांशाः	क्रेडिट्
2.(VED)	CC 4.1.1	**वैदिकसाहित्यस्येतिहासः** (History of Vedic Literature)	100	80 + 20	60	05
		Unit I- (**क**) **वेदानां महत्त्वम्** (**ख**) **संहितासाहित्यम्**	16	10 + 3 + 3	12	01
		Unit II- (**क**) **ब्राह्मणारण्यकोपनिषदां साहित्यम्** (**ख**) **वेदभाष्यकाराः**	16	10 + 3 + 3	12	01
		Unit III- (**क**) **वेदव्याख्यापद्धतिः** (**ख**) **वेदाङ्गसाहित्यम्**	16	10 + 3 + 3	12	01
		Unit IV- (**क**) **वैदिकदेवता** (**ख**) **वैदिकदर्शनम्**	16	10 + 3 + 3	12	01
		Unit V- (**क**) **वेदकालीनसामाजिकार्थिकराजनीतिकजीवनम्** (**ख**) **वेदस्य कालनिरूपणम्**	16	10 + 3 + 3	12	01

सहायकग्रन्थाः

1. **वैदिक साहित्य और संस्कृति**, आचार्य **बलदेव उपाध्याय**, **शारदा संस्थान**, 37 **बी.**, **रवीन्द्रपुरी**, **दुर्गाकुण्ड**, **वाराणसी** 221005 **।**
2. **वैदिकवाङ्मयस्येतिहासः**, **आचार्यजगदीशचन्द्रमिश्रः**, **चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन**, **वाराणसी ।**
3. **वैदिक साहित्य और संस्कृति**, **वाचस्पति गैरोला**, **चौखम्बा संस्कृत प्रतिष्ठान**, 38 **यू. ए.**, **जवाहरनगर**, **बंगालो रोड**, **दिल्ली** 110007 **।**
4. **वेद परिचय**, **कृष्णलाल**, **हिन्दी माध्यम कार्यान्वय निदेशालय**, **दिल्ली विश्वविद्यालय**, **ई.ए.**/6, **मडेल टाउन**, **दिल्ली** 110 009 **।**
5. *A History of Indian Literature*, ed. by Jan Gonda, Vol.I, Fasc. 1, Vedic Literature [Fasc. 1 : J. Gonda – Vedic Literature
   P. Rolland – Ritual Sūtras
   J. Varenne – Upaniṣads]
   Originally published at Otto Harrassowitz, Wiesbaden, Germany.
6. "Vedic Literature" (Occasional Paper), Kireet Joshi, Rashtriya Veda Vidya Pratishthan,

New Delhi.
7. **वेद का अर्थ** (Meaning of the Veda) [both in Hindi and English], Jagannath Vedalankar, Rashtriya Veda Vidya Pratishthan, New Delhi.
8. *Vedic Mythology*, A. A. Macdonell, MLBD, Delhi.
9. **वैदिक माइथौलोजी (वैदिक पुराकथाशास्त्र), हिन्दी अनुवादक – रामकुमार राय, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी** 221001 **।**
10. *Vedic Mythology*, Vol. I & II, Alfred Hilebrandt, (Eng.) S. Rajeswar Sharma, MLBD, Delhi.
11. *Rgvedic Legends through Ages*, H. L. Hariyappa, Deccan C ollege, Poona.
12. *A History of Indian Literature*, Vol.I, M. Winternitz, (Eng. Trans.) V. Srinivasa Sarma, MLBD, Delhi.
13. *A Comprehensive History of Vedic Literature* (Brāhma□a and Āra□ayaka Works), Satya Shrava, Pranava Prakashan, 1/28, Panjabi Bagh, New Delhi 110026.
14. **वैदिक वाङ्ममय का इतिहास (तीन भाग), पं सत्यश्रवा ।**
15. **भारतवर्ष का बृहद् इतिहास (प्रथम तथा द्वितीय भाग), संपादक – सत्यश्रवा, प्रणव प्रकाशन, मकान नं** 1, **मार्ग** 28, **पूर्वी पंजाबी बाग, नई दिल्ली** 110026 **।**
16. **अमृतसन्दोह (सम्पादित पुस्तक), मानसिंह, निर्मल पब्लिकेशन, दिल्ली** 110094 **।**
17. **कल्याण-वेद-कथाङ्क, गीताप्रेस, गोरखपुर ।**
18. **वैदिक संहिताओं में नारी, डा. मालती शर्मा, सम्पूर्णानन्द संस्कृत विश्वविद्यालय, वाराणसी ।**
19. *Vedic Heritage*, Ram Gopal, Spellbound Publications Pvt. Ltd., 177/28, Medical Mor, Model Town, Rohtak, Haryana 124001.
20. *The Vedic Language and Exegesis*, Ram Gopal, Spellbound Publications Pvt. Ltd., 177/28, Medical Mor, Model Town, Rohtak, Haryana 124001.
21. *The Religion of the □gveda*, H. D. Grisworld, MLBD, 41 U. A., Bungalow Road, Jawahar Nagar, Delhi 110007.
22. *The Religion and Philosophy of the Vedas and Upani□ads* (Vol. 31 & 32), A. B. Keith, MLBD, Delhi.
23. *The Rig Veda and the History of India* (Rig Veda Bharata Itihas), David Frawley (Vamadeva Shastri), Aditya Prakashan, 2/18, Ansari Road, New Delhi 110002.
24. *Vedic Symbolism*, Prof. Satya Prakash Singh, Maharshi Sandipani Rashtriya Veda Vidya Pratishthan, 36, Tugalakabad Institutional Area, New Delhi 110062.
25. *Vedic Studies in India and Abroad*, Chief Editor – Prof. Sriniwas Rath, Editor – Prof. Vachaspati Upadhyaya, Maharshi Sandipani Rashtriya Veda Vidya Pratishthan, Ujjain.
26. *Vedas: Traditional and Modern Perspectives*, ed. by V. Kameswari, The Kuppuswami Sastri Research Institute, Mylapore, Chennai 600004.
27. *The Wonder that was India*, A. L. Basham, Picador, London, printed in India by Replika Press Pvt. Ltd., Delhi.
28. ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ ଓ ସଂସ୍କୃତି, ଡଃ ଅଭିନ୍ନଚନ୍ଦ୍ର ଦାଶ, ଗ୍ରନ୍ଥମନ୍ଦିର, ବିନୋଦବିହାରୀ, କଟକ 2 ।
29. ବୈଦିକ ତଥ୍ୟର ବୈଜ୍ଞାନିକ ବିଶ୍ଳେଷଣ (ପ୍ରଥମ, ଦ୍ୱିତୀୟ ଓ ତୃତୀୟ ଭାଗ), ଡଃ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ପାଢୀ, ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକ ପ୍ରଣୟନ ଓ ପ୍ରକାଶନ ସଂସ୍ଥା, ପୁସ୍ତକ ଭବନ, ଭୁବନେଶ୍ୱର **।**
30. ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତ ଇତିହାସ, ଡଃ ଜୟକୃଷ୍ଣ ସାମଲ, ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକ ପ୍ରଣୟନ ଓ ପ୍ରକାଶନ ସଂସ୍ଥା, ପୁସ୍ତକ ଭବନ, ଭୁବନେଶ୍ୱର **।**

VEDA

Core Course

तृतीयपत्रम्

प्रश्नपत्रम्	कोड्	विषयः	पूर्णाङ्काः	अङ्कविभाजनम्	कालांशाः	क्रेडिट्
3. (VED)	CC 4.1.2	**वाजसनेयिसंहिता महीधरभाष्यसहिता** (**एकादशद्वादशाध्यायौ**) (Vājasaneyi-Saṃhitā with the commentary of Mahīdhara- 11th and 12th Chapters)	100	80 + 20	60	05
		Unit I- **एकादशाध्यायस्य** 1-40 **मन्त्राः**	16	10 + 3 + 3	12	01
		Unit II- **एकादशाध्यायस्य** 41-83 **मन्त्राः**	16	10 + 3 + 3	12	01
		Unit III- **द्वादशाध्यायस्य** 1-34 **मन्त्राः**	16	10 + 3 + 3	12	01
		Unit IV- **द्वादशाध्यायस्य** 35-61 **मन्त्राः**	16	10 + 3 + 3	12	01
		Unit V- **द्वादशाध्यायस्य** 62-117 **मन्त्राः**	16	10 + 3 + 3	12	01

सहायकग्रन्थाः

1. **श्रीमद्वाजसनेयिमाध्यन्दिन-शुक्लयजुर्वेदसंहिता** (**श्रीमदुवटाचार्यविरचितमन्त्रभाष्येण श्रीमन्महीधरकृतवेददीपाख्यभाष्येण च संवलिता**), **चौखम्बा विद्याभवन**, **चौक**, **पो.बा. नं** 1069, **वाराणसी** 221001.
2. Yajurveda Saṃhitā (Sanskrit Text, English Translation, Notes and Index of Verses), English Translation of R. T. H. Griffith, Parimal Publications, 27/28, Shakti Nagar, Delhi 110007.
3. Kṛṣṇa Yajurveda Taittirīya Saṃhitā Mantras (Text in Devanāgarī with transliteration and English translation), Kandas 1-7, ed. by R. L. Kashyap, Sri Aurobindo Kapali Shastry Institute of Vedic Culture, Bangalore 560011.
4. **यजुर्वेदसंहिता** (**मन्त्रानुक्रमण्या सह**), **नाग प्रकाशक**, 11 **ए**/ **यू. ए.**, **जवाहर नगर**, **दिल्ली** 110007 ।

VEDA

Core Course

चतुर्थयपत्रम्

प्रश्नपत्रम्	कोड्	विषयः	पूर्णाङ्काः	अङ्कविभाजनम्	कालांशाः	क्रेडिट्
4. (VED)	CC 4.1.3	**निरुक्तम्, दैवतकाण्डस्य सप्तमाध्यायः** (1-5 **पादाः**) (Niruktam with the commentary of Durgacharya, 1-5 pādas of Chapter 7 of Daivata Kā□□a)	100	80 + 20	60	05
		Unit I- **दैवतकाण्डान्तर्गतसप्तमाध्यायस्य प्रथमपादः**	16	10 + 3 + 3	12	01
		Unit II- **दैवतकाण्डान्तर्गतसप्तमाध्यायस्य द्वितीयपादः**	16	10 + 3 + 3	12	01
		Unit III- **दैवतकाण्डान्तर्गतसप्तमाध्यायस्य तृतीयपादः**	16	10 + 3 + 3	12	01
		Unit IV- **दैवतकाण्डान्तर्गतसप्तमाध्यायस्य चतुर्थपादः**	16	10 + 3 + 3	12	01
		Unit V- **दैवतकाण्डान्तर्गतसप्तमाध्यायस्य पञ्चमपादः**	16	10 + 3 + 3	12	01

सहायकग्रन्थाः

1. **निरुक्तम्, दुर्गाचार्यकृत-ऋज्वर्थाख्यव्याख्यानुसारिण्या श्रीमुकुन्दशर्मणा निरुक्तविवृत्या सह प्रकाशितम्, चौखम्बा संस्कृत प्रतिष्ठान**, 38 **यू.ए., बंगालोरोड, जवाहरनगर, दिल्ली** 110007.
2. *The Nigha□ṭu and the Nirukta of Sri Yaskacharya*, Lakshman Sarup, MLBD, 41 U.A., Bungalow Road, Jawahar Nagar, Delhi 110007.
3. **निरुक्तम्, डा. उमाशङ्करशर्मा 'ऋषि', चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी** 221001.
4. **हिन्दी-निरुक्त** (1, 2, 7 **अध्याय**), **डा. कपिलदेवशास्त्री, साहित्यभण्डार, सुभाष बाजार, मेरठ** 250002 **।**
5. *The Etymologies of Yāska*, Siddheswar Varma, Vishveshvarananda Institute Publication, VVRI, Sadhu Ashram, Hoshiarpur, Punjab.
6. *Yāska's Nirukta and the Science of Etymology: An Historical and Oriental Survey*,

Bishnupada Bhattacharya, Firma K. L. Mukhopadhyay, Calcutta.

7. *Critical Studies in the Phonetic Observations of Indian Grammarians*, Siddheshwar Varma, Munshi Ram Manohar Lal Oriental Publishers and Booksellers, Nai Sarak, Delhi 6.
8. *A Practical Vedic Dictionary*, Surya Kanta, Oxford University Press, Ansari Road, New Delhi 110002.
9. *Vedic Index of Names and Subjects* (Vol. I & II), A. A. Macdonell and A. B. Keith, MLBD, Delhi 110007.
10. **वैदिक कोश** (**भाग** 1, 2, 3), **पं चन्द्रशेखर उपाध्याय एवं अनिल कुमार उपाध्याय**, **नाग प्रकाशक**, 11 **ए/यू. ए.** , **जवाहर नगर**, **दिल्ली** 110007 **।**

VEDA

Core Elective

पञ्चमपत्रम्

प्रश्नपत्रम्	कोड्	विषयः	पूर्णाङ्काः	अङ्कविभाजनम्	कालांशाः	क्रेडिट्
5. (VED)	CE 4.1.1	ऐतरेयोपनिषद् तथा केनोपनिषद् Aitareyopaniṣad Taittirīyopaniṣad	100	80 + 20	60	05
		Unit I- ऐतरेयोपनिषद् शाङ्करभाष्यसहिता (प्रथमाध्यायः सम्पूर्णः)	16	10 + 3 + 3	12	01
		Unit II- ऐतरेयोपनिषद् शाङ्करभाष्यसहिता (द्वितीयाध्यायः सम्पूर्णः)	16	10 + 3 + 3	12	01
		Unit III-ऐतरेयोपनिषद् शाङ्करभाष्यसहिता (तृतीयाध्यायः सम्पूर्णः)	16	10 + 3 + 3	12	01
		Unit IV-केनोपनिषद् शाङ्करभाष्यसहिता प्रथमः खण्डः (पदभाष्यम्)	16	10 + 3 + 3	12	01
		Unit V- केनोपनिषद् शाङ्करभाष्यसहिता द्वितीयः खण्डः (पदभाष्यम्)	16	10 + 3 + 3	12	01

सहायकग्रन्थाः

1. ऐतरेयोपनिषद् (शाङ्करभाष्यसहिता), गीताप्रेस, गोरखपुर ।
2. केनोपनिषद् (शाङ्करभाष्यसहिता), गीताप्रेस, गोरखपुर ।
3. कल्याण उपनिषद् अङ्क, गीताप्रेस, गोरखपुर ।
4. एकादशोपनिषदः (ईशाद्यष्टसु श्रीमदुदासीनवर्येण अमरदासाख्यविदुषा विरचितया उपनिषन्मणिप्रभया छान्दोग्यबृहदारण्यकयोः श्रीनित्यानन्दाश्रम-विरचितया मिताक्षरया कैवल्ये च श्रीशङ्करानन्द-विरचितया दीपिकया समलङ्कृताः), मोतीलाल बनारसीदास, जवाहर नगर, दिल्ली 110007 ।
5. कोनोपनिषद् (भावप्रकाशिकोपेतेन शाङ्करभाष्येण सहिता), हिन्दी व्याख्याकार – श्रीशिवप्रसाद द्विवेदी, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी ।
6. *The Upaniṣads*, Sri Aurobindo, Sri Aurobindo Ashram, Pondicherry.
7. *The Principal Upaniṣads*, Translation and Notes, Dr. S. Radhakrishnan, HarperCollins Publishers India, 1A Hamilton House, Connaught Place, New Delhi 110001.
8. *Upaniṣads* (Selections from 108 Upaniṣads), T. M. P. Mahadevan, MLBD, Delhi.

9. *Sixty Upani□ads of the Veda*, Vol. I, Paul Deussen, translation from German by V. M. Bedekar and G. B. Palsule, MLBD, Delhi.
10. *The Thirteen Principal Upani□ads* (Translated from the Sanskrit), Robert Ernest Hume, Shivalik Prakashan, 27/16, Shakti Nagar, Delhi 110007.
11. *The Thirteen Principal Upani□ads*, Translation by Prof. S. L. Seru, Nag Publishers, 11-A(U.A.), Jawahar Nagar, Delhi 10007.
12. *Studies on the Upani□ads*, Govinda Gopal Mukhopadhyaya, Pilgrims Book Pvt. Ltd., 416, Express Tower, Azadpur Commercial Complex, Delhi 110033.
13. *The Philosophy of the Upani□ads*, Paul Deussen, English Translation by A. S. Geden, Oriental Books Reprint Corporation, 54 Rani Jhansi Road, New Delhi 110055.
14. *Upanisadic Symbolism*, Satya Prakash Singh, Meherchand Lachhmandas Oriental Booksellers & Publishers, 2736, Daryaganj, New Delhi – 110002.
15. *The Call of the Upani□ads*, Rohit Mehta, MLBD, Delhi.

DHARMASHASTRA

First Semester

CF 4.1.1 **Core Foundation**

प्रथमपत्रम्

(भाषा साहित्यञ्च)

Unit – I **10+3+3=16**

संज्ञानां सामान्यपरिचयः पञ्च सन्धयश्च

संज्ञाः - इत्, संहिता, सवर्णः, प्रत्याहारः, गुणः, बृद्धिः, प्रातिपदिकम्, विभक्तिः, उपधा, अपृक्तम्,पदम्, टि, लोपः, निष्ठा (Objective type questions only)

अच्सन्धौ - यण्विधिः- इको यणचि,

अयादिविधिः- एचोऽयवायावः, लोपः शाकल्यस्य,

गुणविधिः - आद्गुणः, उरण्रपरः,

वृद्धिविधिः - वृद्धिरेचि, एत्येधत्युठ्सु, उपसर्गादृति धातौ,

पररूपविधिः - एङि पररूपम्, ओमाङ्गोश्च,

पूर्वरूपविधिः - एङः पदान्तादति,

दीर्घविधिः -अकः सवर्णे दीर्घः।

प्रकृतिभावे - ईदूदेद्द्विवचनं प्रगृह्यम्, अदसो मात्, निपात एकाजनाङ्, ईदूतौ च सप्तम्यर्थे।

हल्सन्धौ - श्चुत्वविधिः - स्तोः श्चुना श्चुः,

ष्टुत्वविधिः - ष्टुना ष्टुः,

जश्त्वविधिः - झलां जशोऽन्ते,

अनुनासिकविधिः - यरोऽनुनासिकेऽनुनासिको वा,

परसवर्णविधिः - झयो होऽन्यतरस्याम्,

छत्वविधिः - शच्छोऽटि,

चर्त्वविधिः - खरि च,

अनुस्वारविधिः - मोऽनुस्वारः, नश्चापदान्तस्य झलि।

विसर्गसन्धौ - वा शरि, इणः षः, नमस्पुरसोर्गत्योः, इदुदुपधस्य चाप्रत्ययः, तिरसोऽन्यतरस्याम्।

स्वादिसन्धौ - ससजुषो रुः, अतो रोरप्लुतादप्लुते, हशि च , रो रि, ढ्रलोपे पूर्वस्य दीर्घोऽणः।

Unit – II **10+3+3=16**

कारकप्रकरणम्

प्रथमा – प्रातिपदिकार्थलिङ्गपरिमाणवचनमात्रे प्रथमा, सम्बोधने च।

कर्म – कर्त्तुरीप्सिततमं कर्म, कर्मणि द्वितीया, अधिशीङ्स्थासां कर्म, अभिनिविशश्च।

करणम् – साधकतमं करणम्, कर्त्तृकरणयोस्तृतीया, सहयुक्तेऽप्रधाने, येनाङ्गविकारः, इत्थंभूतलक्षणे।

सम्प्रदानम् - कर्मणा यमभिप्रैति स सम्प्रदानम्, चतुर्थी सम्प्रदाने, रुच्यर्थानां प्रीयमाणः,

स्पृहेरीप्सितः , क्रुधद्रुहेर्ष्यासूयार्थानां यं प्रति कोपः, नमः स्वस्तिस्वाहास्वधालंबषट्योगाच्च।

अपादानम् - ध्रुवमपायेऽपादानम्, अपादाने पञ्चमी, भीत्रार्थानां भयहेतुः, वारणार्थानामीप्सितः, भुवः प्रभवः।

षष्ठी - षष्ठी शेषे, षष्ठी हेतुप्रयोगे, कर्तृकर्मणोः कृतिः।

अधिकरणम् - आधारोऽधिकरणम्, सप्तम्यधिकरणे च, यस्य च भावेन भावलक्षणम्, निमित्तात्कर्मयोगे।

Unit – III **10+3+3=16**

स्त्रीप्रत्ययाः मत्वर्थीयप्रत्ययाश्च।

स्त्रीप्रत्यये – अजाद्यतष्टाप्, उगितश्च, प्रत्ययस्थात्कात्पूर्वस्यात इदाप्यसुपः, वयसि प्रथमे, षिद्गौरादिभ्यश्च, पुंयोगादाख्यायाम् , इन्द्रवरुणभवशर्वरुद्रमृडहिमारण्ययवयवनमातुलाचार्याणामानुक्, जातेरस्त्रीविषयादयोपधात्, इतो मनुष्यजातेः, शार्ङ्गरवाद्यञो ङीन्,नृनरयोवृद्धिश्च।

मत्वर्थीये – तदस्यास्त्यस्मिन्निति मतुप्, रसादिभ्यश्च, मादुपधायाश्च मतोर्वोऽयवादिभ्यः, प्राणिस्थादातो लजन्यतरस्याम्, सिध्मादिभ्यश्च, वत्सांसाभ्यां कामवले, फेनादिलच्च, लोमादिपामादिपिच्छादिभ्यः शनेलचः, सिकताशर्कराभ्यां च, केशाद्वोऽन्यतरस्याम्, अत इनिठनौ, तुन्दादिभ्य इलच्च, अस्मायामेधास्रजो विनिः, वाचो ग्मिनिः, अर्श आदिभ्योऽच्।

Unit – IV काव्यप्रकाशे **10+3+3=16**

(क)काव्यप्रयोजनम् (ख) काव्यलक्षणम् (ग)काव्यभेदाः

Unit – V **10+3+3=16**

(क) वृत्तिविचारः (काव्यप्रकाशद्वितीयोल्लासस्य आरम्भतः ‘ सर्वेषां प्रायशोऽर्थानां व्यञ्जकत्वमपीष्यते’ इति कारिकांशस्य उदाहरणान्तं यावत्)

(ख) अलङ्काराः
उपमा, रूपकम्, व्यतिरेकः, उत्प्रेक्षा, समासोक्तिः, काव्यलिङ्गम्, अर्थान्तरन्यासः (एषां सोदाहरणं लक्षणसमन्वयः)

(ग) छन्दांसि
मालिनी, स्रग्धरा, शार्दूलविक्रीडितम्, मन्दाक्रान्ता, वसन्ततिलकम् , शिखरिणी, भुजङ्गप्रयातम् (एषां सोदाहरणं लक्षणविचारः)

सन्दर्भग्रन्थाः -

१.वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी – श्रीमद्भट्टोजीदीक्षितविरचिता,

२.काशिका - (न्यायपदमञ्जरीयुता) – जयादित्यवामनविरचिता

३.काव्यप्रकाशः - मम्मटविरचितः

४.वृत्तरत्नाकरः - श्रीकेदारभट्टविरचितः

****

DHARMASHASTRA

द्वितीयपत्रम्

(स्वशास्त्रीयेतिहासः)

CF 4.1.1.

Unit – I **10+3+3=16**

(क) धर्मस्वरूपम्

(ख) धर्मभेदा:

(ग) धर्मशास्त्रवाङ्मयम्, तस्य प्रविभागश्च

Unit – II **10+3+3=16**

(क) प्रमुखधर्मसूत्रकाराणां परिचय:
(गौतम-बौधायन-आपस्तम्ब-वसिष्ठानाम्)

(ख) प्रमुखस्मृतिकाराणां परिचय:
(मनु-याज्ञवल्क्य-नारद-पराशर-दक्ष-शङ्ख-अङ्गिरसाम्)

Unit – III **10+3+3=16**

सम्प्रदायभेदेन विंशतिसंख्याकानां प्रमुखधर्मनिबन्धकाराणां परिचय: ।
(जीमूतवाहन-शूलपाणि-रघुनन्दन-श्रीदत्त-वाचस्पति-अनन्तदेव-कमलाकर-नीलकण्ठभट्ट- लक्ष्मीधर-नन्दपण्डित-मित्रमिश्र-माधवाचार्य-देवणभट्ट-गदाधरराजगुरु-नरसिंहवाजपेयि-विद्याकरवाजपेयि-कृष्णमिश्र-कुलमणिमिश्राणाम्)

Unit – IV **10+3+3=16**

राजधर्म: – व्यवहारदर्शनम्, षाडगुण्यविमर्श:, सप्ताङ्गानि च ।

Unit – V **10+3+3=16**

संस्कार: (काला:, भेद:, प्रयोजनश्च) ।

<u>सहायकग्रन्था:</u>

1. History of Dharmashastra, Vol-I, II & III by Dr. P.V. Kanne.
2. धर्मशास्त्र का इतिहास (भाग- १,२,३) अर्जुन चौबे काश्यप । हिन्दीसाहित्यसम्मेलन, प्रयाग ।
3. धर्मद्रुम-राजेन्द्रप्रसादपाण्डेयकृत:, वनारस हिन्दुविश्वविद्यालय, वारणासी ।
4. उत्कलीयधर्मशास्त्रकारा: – डा.खगेश्वरमिश्रसम्पादित:, पुरी ।

DHARMASHASTRA

तृतीयपत्रम्

CC 4.1.2.

(क) कौटलीयार्थशास्त्रस्य प्रथमाधिकरणम् – 60

(प.कुलमणिमिश्रसम्पादितम्)

(ख) प्रतिष्ठाप्रदीपः - 40

Unit – I **10+3+3=16**

कौटलीयार्थशास्त्रस्य प्रथमाधिकरणस्य मूलतः षष्ठाध्यायपर्य्यन्तम् ।

Unit – II **10+3+3=16**

प्रथमाधिकरणस्य सप्तमाध्यायात् त्रयोदशाध्यायपर्य्यन्तम् ।

Unit – III **10+3+3=16**

प्रथमाधिकरणस्य चतुर्दशाध्यायादष्टादशाध्याय पर्य्यन्तम् ।

Unit – IV **10+3+3=16**

प्रतिष्ठाशब्दार्थः, प्रतिष्ठाविभागः, प्रतिष्ठाकालः ।

Unit – V **10+3+3=16**

प्रतिष्ठाऽधिकारिणः, प्रतिष्ठाऽनधिकारिणः,
प्रतिष्ठाफलम्, प्रतिष्ठाविधिः ।

सहायकग्रन्था:

१. कौटलीयार्थशास्त्रम् – टि.गणपतिशास्त्रिकृतम् ।
२. गौतमधर्मसूत्रस्य मस्करीटीका ।

DHARMASHASTRA

चतुर्थपत्रम्

(गौतमधर्मसूत्रम् – सूक्ष्माटीकासहितम्)

CC 4.1.3.

Unit – I **10+3+3=16**

प्रथमप्रश्नस्य प्रथमाध्यायात् पञ्चमाध्यायपर्य्यन्तम् ।

Unit – II **10+3+3=16**

प्रथमप्रश्नस्य षष्ठाध्यायात् द्वितीयप्रश्नस्य द्वितीयाध्यायपर्य्यन्तम् ।

Unit – III **10+3+3=16**

द्वितीयप्रश्नस्य तृतीयाध्यायात् द्वितीयप्रश्नस्य सप्तमाध्यायपर्यन्तम् ।

Unit – IV **10+3+3=16**

द्वितीयप्रश्नस्य अष्टमाध्यायात् तृतीयप्रश्नस्य चतुर्थाध्यायपर्य्यन्तम् ।

Unit – V **10+3+3=16**

तृतीयप्रश्नस्य पञ्चमाध्यायात् ग्रन्थसमाप्तिं यावत्।

सहायकग्रन्था:

१. गौतमधर्मसूत्रस्य मिताक्षराटीका ।

२. Koutilya Arthashastra : A study (Vol.III) by R.P. Kangle.

३. प्रतिष्ठामयूख: – प.नीलकण्ठभट्टकृत: ।

DHARMASHASTRA

पञ्चमपत्रम्

CE 4.1.1.

प्रश्नपत्रम्	कोड्	विषयः	पूर्णाङ्काः	अङ्कविभाजनम्	कालांशाः	क्रेडिट्
4. (VED)	CC 4.1.3	**निरुक्तम्, दैवतकाण्डस्य सप्तमाध्यायः** (1-5 **पादाः**) (Niruktam with the commentary of Durgacharya, 1-5 pādas of Chapter 7 of Daivata Kā□□a)	100	80 + 20	60	05
		Unit I- **दैवतकाण्डान्तर्गतसप्तमाध्यायस्य प्रथमपादः**	16	10 + 3 + 3	12	01
		Unit II- **दैवतकाण्डान्तर्गतसप्तमाध्यायस्य द्वितीयपादः**	16	10 + 3 + 3	12	01
		Unit III- **दैवतकाण्डान्तर्गतसप्तमाध्यायस्य तृतीयपादः**	16	10 + 3 + 3	12	01
		Unit IV- **दैवतकाण्डान्तर्गतसप्तमाध्यायस्य चतुर्थपादः**	16	10 + 3 + 3	12	01
		Unit V- **दैवतकाण्डान्तर्गतसप्तमाध्यायस्य पञ्चमपादः**	16	10 + 3 + 3	12	01

सहायकग्रन्थाः

1. **निरुक्तम्, दुर्गाचार्यकृत-ऋज्वर्थाख्यव्याख्यानुसारिण्या श्रीमुकुन्दशर्मणा निरुक्तविवृत्या सह प्रकाशितम्, चौखम्बा संस्कृत प्रतिष्ठान**, 38 **यू.ए., बंगालोरोड, जवाहरनगर, दिल्ली** 110007.
2. *The Nigha□ṭu and the Nirukta of Sri Yaskacharya*, Lakshman Sarup, MLBD, 41 U.A., Bungalow Road, Jawahar Nagar, Delhi 110007.
3. **निरुक्तम्, डा. उमाशङ्करशर्मा 'ऋषि', चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी** 221001.
4. **हिन्दी-निरुक्त** (1, 2, 7 **अध्याय**), **डा. कपिलदेवशास्त्री, साहित्यभण्डार, सुभाष बाजार, मेरठ** 250002 **।**
5. *The Etymologies of Yāska*, Siddheswar Varma, Vishveshvarananda Institute Publication, VVRI, Sadhu Ashram, Hoshiarpur, Punjab.
6. *Yāska's Nirukta and the Science of Etymology: An Historical and Oriental Survey*,

Bishnupada Bhattacharya, Firma K. L. Mukhopadhyay, Calcutta.
7. *Critical Studies in the Phonetic Observations of Indian Grammarians*, Siddheshwar Varma, Munshi Ram Manohar Lal Oriental Publishers and Booksellers, Nai Sarak, Delhi 6.
8. *A Practical Vedic Dictionary*, Surya Kanta, Oxford University Press, Ansari Road, New Delhi 110002.
9. *Vedic Index of Names and Subjects* (Vol. I & II), A. A. Macdonell and A. B. Keith, MLBD, Delhi 110007.
10. **वैदिक कोश** (**भाग** 1, 2, 3), **पं चन्द्रशेखर उपाध्याय एवं अनिल कुमार उपाध्याय**, **नाग प्रकाशक**, 11 **ए/यू. ए.** , **जवाहर नगर**, **दिल्ली** 110007 **।**

VYAKARANA

First Semester

CF 4.1.1 **Core Foundation**

प्रथमपत्रम्

(भाषा साहित्यञ्च)

Unit – I **10+3+3=16**

संज्ञानां सामान्यपरिचय: पञ्च सन्धयश्च

संज्ञाः - इत्, संहिता, सवर्णः, प्रत्याहारः, गुणः, बृद्धिः, प्रातिपदिकम्, विभक्तिः, उपधा, अपृक्तम्,पदम्, टि, लोपः, निष्ठा (Objective type questions only)

अच्सन्धौ - यण्विधिः- इको यणचि,
अयादिविधिः- एचोऽयवायावः, लोप: शाकल्यस्य,
गुणविधिः - आद्गुणः, उरण्रपरः,
वृद्धिविधिः - वृद्धिरेचि, एत्येधत्युठ्सु, उपसर्गादृति धातौ,
पररूपविधिः - एङि पररूपम्, ओमाङ्गोश्च,
पूर्वरूपविधिः - एङः पदान्तादति,
दीर्घविधिः -अक: सवर्णे दीर्घः।

प्रकृतिभावे - ईदूदेद्विवचनं प्रगृह्यम्, अदसो मात्, निपात एकाजनाङ्, ईदूतौ च सप्तम्यर्थे।

हल्सन्धौ - श्चुत्वविधिः - स्तोः श्चुना श्चुः,
ष्टुत्वविधिः - ष्टुना ष्टुः,
जश्त्वविधिः - झलां जशोऽन्ते,
अनुनासिकविधिः - यरोऽनुनासिकेऽनुनासिको वा,
परसवर्णविधिः - झयो होऽन्यतरस्याम्,
छत्वविधिः - शच्छोऽटि,
चर्त्वविधिः - खरि च,
अनुस्वारविधिः - मोऽनुस्वारः, नश्चापदान्तस्य झलि।

विसर्गसन्धौ - वा शरि, इण: षः, नमस्पुरसोर्गत्योः, इदुदुपधस्य चाप्रत्ययः, तिरसोऽन्यतरस्याम्।

स्वादिसन्धौ - ससजुषो रुः, अतो रोरप्लुतादप्लुते, हशि च , रो रि, ढ्रलोपे पूर्वस्य दीर्घोऽणः।

Unit – II **10+3+3=16**

कारकप्रकरणम्

प्रथमा – प्रातिपदिकार्थलिङ्गपरिमाणवचनमात्रे प्रथमा, सम्बोधने च।

कर्म – कर्त्तृरीप्सिततमं कर्म, कर्मणि द्वितीया, अधिशीङ्स्थासां कर्म, अभिनिविशश्च।

करणम् – साधकतमं करणम्, कर्त्तृकरणयोस्तृतीया, सहयुक्तेऽप्रधाने, येनाङ्गविकारः, इत्थंभूतलक्षणे।

सम्प्रदानम् - कर्मणा यमभिप्रैति स सम्प्रदानम्, चतुर्थी सम्प्रदाने, रुच्यर्थानां प्रीयमाणः,

स्पृहेरीप्सितः , क्रुधद्रुहेर्ष्यासूयार्थानां यं प्रति कोपः, नमः स्वस्तिस्वाहास्वधालंबषट्योगाच्च।

अपादानम् - ध्रुवमपायेऽपादानम्, अपादाने पञ्चमी, भीत्रार्थानां भयहेतुः, वारणार्थानामीप्सितः, भुवः प्रभवः।

षष्ठी - षष्ठी शेषे, षष्ठी हेतुप्रयोगे, कर्तृकर्मणोः कृतिः।

अधिकरणम् - आधारोऽधिकरणम्, सप्तम्यधिकरणे च, यस्य च भावेन भावलक्षणम्, निमित्तात्कर्मयोगे।

Unit – III **10+3+3=16**

स्त्रीप्रत्ययाः मत्वर्थीयप्रत्ययाश्च।

स्त्रीप्रत्यये – अजाद्यतष्टाप्, उगितश्च, प्रत्ययस्थात्कात्पूर्वस्यात इदाप्यसुपः, वयसि प्रथमे, षिद्गौरादिभ्यश्च, पुंयोगादाख्यायाम् , इन्द्रवरुणभवशर्वरुद्रमृडहिमारण्ययवयवनमातुलाचार्याणामानुक्, जातेरस्त्रीविषयादयोपधात्, इतो मनुष्यजातेः, शार्ङ्गरवाद्यञो ङीन्,नृनरयोवृद्धिश्च।

मत्वर्थीये – तदस्यास्त्यस्मिन्निति मतुप्, रसादिभ्यश्च, मादुपधायाश्च मतोर्वोऽयवादिभ्यः, प्राणिस्थादातो लजन्यतरस्याम्, सिध्मादिभ्यश्च, वत्सांसाभ्यां कामवले, फेनादिलच्च, लोमादिपामादिपिच्छादिभ्यः शनेलचः, सिकताशर्कराभ्यां च, केशाद्वोऽन्यतरस्याम्, अत इनिठनौ, तुन्दादिभ्य इलच्च, अस्मायामेधास्रजो विनिः, वाचो ग्मिनिः, अर्श आदिभ्योऽच्।

Unit – IV काव्यप्रकाशे **10+3+3=16**

(क)काव्यप्रयोजनम् (ख) काव्यलक्षणम् (ग)काव्यभेदाः

Unit – V **10+3+3=16**

(क) वृत्तिविचारः (काव्यप्रकाशद्वितीयोल्लासस्य आरम्भतः ‘ सर्वेषां प्रायशोऽर्थानां व्यञ्जकत्वमपीष्यते’ इति कारिकांशस्य उदाहरणान्तं यावत्)

(ख) अलङ्काराः
उपमा, रूपकम्, व्यतिरेकः, उत्प्रेक्षा, समासोक्तिः, काव्यलिङ्गम्, अर्थान्तरन्यासः (एषां सोदाहरणं लक्षणसमन्वयः)

(ग) छन्दांसि
मालिनी, स्रग्धरा, शार्दूलविक्रीडितम्, मन्दाक्रान्ता, वसन्ततिलकम् , शिखरिणी, भुजङ्गप्रयातम् (एषां सोदाहरणं लक्षणविचारः)

सन्दर्भग्रन्थाः -

१.वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी – श्रीमद्भट्टोजीदीक्षितविरचिता,

२.काशिका - (न्यायपदमञ्जरीयुता) – जयादित्यवामनविरचिता

३.काव्यप्रकाशः - मम्मटविरचितः

४.वृत्तरत्नाकरः - श्रीकेदारभट्टविरचितः

****

VYAKARANA

द्वितीयपत्रम्

व्याकरणशास्त्रस्येतिहासः

C C – 4.1.1.

Unit – I **10+3+3=16**

(क) व्याकरणशास्त्रस्येत्पत्तिः क्रमविकाशश्च ।

(ख) पाणिनेः पूर्ववर्त्तिनो वैयाकरणाः ।

Unit – II **10+3+3=16**

(क) पाणिनिः ।

(ख) कात्यायनः ।

(ग) पतञ्जलिः

(घ) भर्तृहरिः

Unit – III **10+3+3=16**

वृत्तिग्रन्थाः ।

Unit – IV **10+3+3=16**

प्रक्रियाग्रन्थाः ।

Unit – V **10+3+3=16**

व्याकरणदर्शनग्रन्थाः ।

सहायकग्रन्थाः

१. व्याकरणशास्त्र का इतिहास - युधिष्ठिर मीमांसकः चौखम्बा पब्लिशर्स, वाराणसी, षष्ठसंस्करणम्, २००६।

२. व्याकरणशास्त्रस्येतिहासः – लोकमणिदहालः, भारतीयविद्याप्रकाशन, दिल्ली – १९९० ।

३. संस्कृत व्याकरणशास्त्रस्येतिहासः – डॉ. अशोकचन्द्र गौड, भारतीय विद्या संस्थान, वाराणसी, १९९७ ।

४. पाणिनीयव्याकरण का अनुशीलन – रमाशङ्करभट्टाचार्य चौखम्बा विद्याभवन, दिल्ली ।

५. Systems of Sanskrit Grammar – S.K. Belvalkar.

६. संस्कृत व्याकरण की रूपरेखा, डा. यज्ञवीर ईस्टर्न बुक् लिंकर्स, दिल्ली, १९८२ ।

VYAKARANA

तृतीयपत्रम्

C C – 4.1.3.

लघुशब्देन्दुशेखरः नागेशभट्टप्रणीतः
(संज्ञाप्रकरणतः पञ्चसन्ध्यन्तं यावत्)

Unit – I **10 +3+3 = 16**

संज्ञाप्रकरणम्

१. अइउण्
२. पाणिनीयव्याकरणस्य वेदाङ्गत्वम्
३. "र" – प्रत्याहारः
४. हलन्त्यम्
५. आदिरन्त्येन सहेता
६. हलन्त्यम्
७. उपदेशेऽजनुनासिक इत्
८. डल्यास्यप्रयत्नं सवर्णम्
९. पूर्वत्रासिद्धम्
१०. अणुदित्सवर्णस्य चाप्रत्ययः
११. तपरस्तत्कालस्य
१२. वृद्धिरादैच्
१३. स्वं रूपं शब्दस्याशब्दसंज्ञा

Unit – II **10 +3+3 = 16**

परिभाषाप्रकरणम्

१. इको गुणवृद्धी
२. अचश्च
३. आद्यन्तौ टकितौ
४. मिदचोऽन्त्यात्परः
५. षष्ठी स्थानेयोगा
६. स्यानेऽन्तरतमः
७. तस्मिन्निर्तिनिर्द्धिष्टे पूर्वस्य
८. तस्मादित्युत्तरस्य
९. अलोऽन्त्यस्य
१०. ङिच्च
११. आदेः परस्य
१२. अनेकाल्शित्सर्वस्य
१३. स्वरितेनाधिकारः

Unit – III **10 +3+3 = 16**

अच्सन्धि:

१. स्थानिवदारेशोऽनल्विधौ

२. अच: परस्मिन् पूर्वविधौ ।

३. न पदान्तद्विर्वचनवरेयलोपस्वरसवर्णानुस्वारदीर्घयश्चर्विधिषु ।

४. वान्तो यि प्रत्यये ।

५. लोप: शाकल्यस्य

६. अन्तादिवच्च ।

७. निपात एकाजनाङ्

Unit – IV **10 +3+3 = 16**

हल्सन्धि:

१. स्तो: श्चुना श्चु:

२. यरोऽनुनासिकेऽनुनासिको वा

३. उद: स्थास्तम्भो: पूर्वस्य

४. झयो होऽन्यतरस्याम्

५. शच्छोऽटि

६. यथासंख्यमनुदेशसमानाम्

७. ड: सि धुट्-

८. ङमो ह्रस्वादचि ङमुण्नित्यम्

९. अत्रानुनासिकपूर्वस्य तु वा

१०. अनुनासिकत्परोऽनुस्वार:

११. विसर्जनीयस्य स:

१२. पुम: खय्यम्परे

१३. छे च

१४. दीर्घात्

१५. पदान्ताद्वा

Unit – V **10 +3+3 = 16**

(क) विसर्गसन्धि:

१. शर्परे विसर्जनीय:

२. सोऽपदादौ

३. इण: ष:

४. नमस्पुरसोर्गत्यो:

५. इदुदुपधस्य चाप्रत्यय:

६. इसुसो: सामर्थ्ये

७. अत: कृकमिकंसकुम्भपात्रकुशाकर्णीष्वनन्ययस्य ।

ख) स्वादिसन्धिः

१. ससजुषो रुः

२. अतो रोरप्लुतादप्लुते

३. हशि च

४. भोभगोअधोअपूर्वस्य योऽशि

५. हलि सर्वेषाम्

६. रोऽसुपि

७. ढ्रलोपे पूर्वस्य दीर्घोऽणः

८. विप्रतिषेधे परं कार्यम्

सहायकग्रन्थाः

१. लघुशब्देन्दुशेखरः, श्रीनागेशभट्टविरचितः, राधिकाटीकासहितं, टीकाकार – प. भ्रह्मदत्तद्विवेदी

२. लघुशब्देन्दुशेखरः, श्रीनागेशभट्टविरचितः, षट्टीकेचेतः । सम्पादकः – डा.बालशास्त्री ।

३. लघुशब्देन्दुशेखरः, श्रीनागेशभट्टविरचितः, भैरवीचन्द्रकलाटीकोपेतः, चैखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी-२०१३ ।

४. लघुशब्देन्दुशेखरः, (पञ्चसन्ध्यन्तः), श्रीगणेशभट्टविरचितः, सुबोधिनी व्याख्यासहितः, व्याख्याकारः – आचार्य विश्वनाथ मिश्रः ।

५. लघुशब्देन्दुशेखरः, श्रीनागेशभट्टप्रणीतः, दीपिका व्याख्यायुक्तः, व्याख्याकार – पं. ताराकान्त झा, स्नातकोत्तर व्याकरण विभागः, कामेश्वरसिंह दरभङ्गा संस्कृत विश्वविद्यालयः, दरभङ्गा, २००३, विहारः ।

VYAKARANA

चतुर्थपत्रम्

C C – 4.1.4.

भाषाविज्ञानम्, कौण्डभट्टविरचितो वैयाकरणभूषणसारश्च

Unit – I **10 +3+3 = 16**

(क) भाषायाः स्वरूपम्, लक्षणानि, भेदाश्च ।

(ख) भाषाविज्ञानम् – स्वरूपम्, विषयाः, उपविभागाश्च ।

(ग) ध्वनिविज्ञानम् – स्वरध्वनिः, व्यञ्जनध्वनिश्च ।

Unit – II **10 +3+3 = 16**

(क) रूपविज्ञानम्-
शब्दः, तेषां, निर्माणप्रक्रिया च ।

Unit – III **10 +3+3 = 16**

(क) वाक्यविज्ञानम्

(ख) अर्थविज्ञानम्

Unit – IV **10 +3+3 = 16**

(क) वैयाकरणभूषणसारे कौण्डभट्टविरचिते
धात्वर्थप्रकरणम् १ तः ९ कारिकापर्यन्तम् ।

Unit – V **10 +3+3 = 16**

(क) वैयाकरणभूषणसारे कौण्डभट्टविरचिते
धात्वर्थप्रकरणम् १० तः २१ कारिकापर्यन्तम् ।

सहायकग्रन्थाः-

१. वैयाकरणभूषणसारः – श्रीकौण्डभट्टविरचितः, सावित्रीहिन्दी व्याख्योपेतः, संपूर्णानन्द संस्कृत विश्वविद्यालयः, वाराणसी, १९८८ ।

२. वैयाकरणभूषणसारः – श्रीकौण्डभट्टविरचितः, प्रभा-दर्पणव्याख्यायोपेतः, चौखम्बा संस्कृत संस्थानम्, वाराणसी-२०११ ।

३. भूषणसारतत्त्वप्रकाशिका, आचार्य कं.वे. रामकृष्णमाचार्यः, राष्ट्रियसंस्कृतविद्यापीठम्, तिरूपतिः, आ.प्र., २०१० ।

VYAKARANA

पञ्चमपत्रम्

C C – 4.1.1.

काव्यप्रकाशः, श्रीमम्मट्टाचार्यरचितः,

१-४ उल्लासाः

Unit – I **10 +3+3 = 16**

(क) काव्यप्रकाशस्य प्रथमोल्लासः

Unit – II **10 +3+3 = 16**

(क) काव्यप्रकाशस्य द्वितीयोल्लासः

Unit – III **10 +3+3 = 16**

(क) काव्यप्रकाशस्य तृतीयोल्लासः

Unit – IV **10 +3+3 = 16**

(क) काव्यप्रकाशस्य चतुर्थोल्लासः
आदितः .... निर्वेदस्थायिभावोऽस्ति शान्तोऽपि नवमो रसः ।
इत्यन्तं यावत् ।

Unit – V **10 +3+3 = 16**

(क) काव्यप्रकाशस्य चतुर्थोल्लासः

सहायकग्रन्थः

१. काव्यप्रकाशः, मम्मट्टाचार्यविरचितः ।
चौखम्बा विद्याभवन प्रकशन, दिल्ली ।

Jyotirvijnan

First Semester

CF 4.1.1 **Core Foundation**

प्रथमपत्रम्

(भाषा साहित्यञ्च)

Unit – I **10+3+3=16**

संज्ञानां सामान्यपरिचयः पञ्च सन्धयश्च

संज्ञाः - इत्, संहिता, सवर्णः, प्रत्याहारः, गुणः, बृद्धिः, प्रातिपदिकम्, विभक्तिः, उपधा, अपृक्तम्,पदम्, टि, लोपः, निष्ठा (Objective type questions only)

अच्सन्धौ - यण्विधिः- इको यणचि,
अयादिविधिः- एचोऽयवायावः, लोपः शाकल्यस्य,
गुणविधिः - आद्गुणः, उरण्रपरः,
वृद्धिविधिः - वृद्धिरेचि, एत्येधत्युठ्सु, उपसर्गादृति धातौ,
पररूपविधिः - एङि पररूपम्, ओमाङ्गोश्च,
पूर्वरूपविधिः - एङः पदान्तादति,
दीर्घविधिः -अकः सवर्णे दीर्घः।

प्रकृतिभावे - ईदूदेद्विवचनं प्रगृह्यम्, अदसो मात्, निपात एकाजनाङ्, ईदूतौ च सप्तम्यर्थे।

हल्सन्धौ - श्चुत्वविधिः - स्तोः श्चुना श्चुः,
ष्टुत्वविधिः - ष्टुना ष्टुः,
जश्त्वविधिः - झलां जशोऽन्ते,
अनुनासिकविधिः - यरोऽनुनासिकेऽनुनासिको वा,
परसवर्णविधिः - झयो होऽन्यतरस्याम्,
छत्वविधिः - शच्छोऽटि,
चर्त्वविधिः - खरि च,
अनुस्वारविधिः - मोऽनुस्वारः, नश्चापदान्तस्य झलि।

विसर्गसन्धौ - वा शरि, इणः षः, नमस्पुरसोर्गत्योः, इदुदुपधस्य चाप्रत्ययः, तिरसोऽन्यतरस्याम्।

स्वादिसन्धौ - ससजुषो रुः, अतो रोरप्लुतादप्लुते, हशि च , रो रि, ढ्रलोपे पूर्वस्य दीर्घोऽणः।

Unit – II **10+3+3=16**

कारकप्रकरणम्

प्रथमा –	प्रातिपदिकार्थलिङ्गपरिमाणवचनमात्रे प्रथमा, सम्बोधने च।
कर्म –	कर्त्तुरीप्सिततमं कर्म, कर्मणि द्वितीया, अधिशीङ्स्थासां कर्म, अभिनिविशश्च।
करणम् –	साधकतमं करणम्, कर्त्तृकरणयोस्तृतीया, सहयुक्तेऽप्रधाने, येनाङ्गविकारः, इत्थंभूतलक्षणे।
सम्प्रदानम् -	कर्मणा यमभिप्रैति स सम्प्रदानम्, चतुर्थी सम्प्रदाने, रुच्यर्थानां प्रीयमाणः,

स्पृहेरीप्सितः , क्रुधद्रुहेर्ष्यासूयार्थानां यं प्रति कोपः, नमः स्वस्तिस्वाहास्वधालंबषट्योगाच्च।

अपादानम् - ध्रुवमपायेऽपादानम्, अपादाने पञ्चमी, भीत्रार्थानां भयहेतुः, वारणार्थानामीप्सितः, भुवः प्रभवः।

षष्ठी - षष्ठी शेषे, षष्ठी हेतुप्रयोगे, कर्तृकर्मणोः कृतिः।

अधिकरणम् - आधारोऽधिकरणम्, सप्तम्यधिकरणे च, यस्य च भावेन भावलक्षणम्, निमित्तात्कर्मयोगे।

Unit – III **10+3+3=16**

स्त्रीप्रत्ययाः मत्वर्थीयप्रत्ययाश्च।

स्त्रीप्रत्यये – अजाद्यतष्टाप्, उगितश्च, प्रत्ययस्थात्कात्पूर्वस्यात इदाप्यसुपः, वयसि प्रथमे, षिद्गौरादिभ्यश्च, पुंयोगादाख्यायाम् , इन्द्रवरुणभवशर्वरुद्रमृडहिमारण्ययवयवनमातुलाचार्याणामानुक्, जातेरस्त्रीविषयादयोपधात्, इतो मनुष्यजातेः, शार्ङ्गरवाद्यञो ङीन्,नृनरयोवृद्धिश्च।

मत्वर्थीये – तदस्यास्त्यस्मिन्निति मतुप्, रसादिभ्यश्च, मादुपधायाश्च मतोर्वोऽयवादिभ्यः, प्राणिस्थादातो लजन्यतरस्याम्, सिध्मादिभ्यश्च, वत्सांसाभ्यां कामवले, फेनादिलच्च, लोमादिपामादिपिच्छादिभ्यः शनेलचः, सिकताशर्कराभ्यां च, केशाद्वोऽन्यतरस्याम्, अत इनिठनौ, तुन्दादिभ्य इलच्च, अस्मायामेधास्रजो विनिः, वाचो ग्मिनिः, अर्श आदिभ्योऽच्।

Unit – IV काव्यप्रकाशे **10+3+3=16**

(क)काव्यप्रयोजनम् (ख) काव्यलक्षणम् (ग)काव्यभेदाः

Unit – V **10+3+3=16**

(क) वृत्तिविचारः (काव्यप्रकाशद्वितीयोल्लासस्य आरम्भतः ‘ सर्वेषां प्रायशोऽर्थानां व्यञ्जकत्वमपीष्यते’ इति कारिकांशस्य उदाहरणान्तं यावत्)

(ख) अलङ्काराः
उपमा, रूपकम्, व्यतिरेकः, उत्प्रेक्षा, समासोक्तिः, काव्यलिङ्गम्, अर्थान्तरन्यासः (एषां सोदाहरणं लक्षणसमन्वयः)

(ग) छन्दांसि
मालिनी, स्रग्धरा, शार्दूलविक्रीडितम्, मन्दाक्रान्ता, वसन्ततिलकम् , शिखरिणी, भुजङ्गप्रयातम् (एषां सोदाहरणं लक्षणविचारः)

सन्दर्भग्रन्थाः -

१.वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी – श्रीमद्भट्टोजीदीक्षितविरचिता,

२.काशिका - (न्यायपदमञ्जरीयुता) – जयादित्यवामनविरचिता

३.काव्यप्रकाशः - मम्मटविरचितः

४.वृत्तरत्नाकरः - श्रीकेदारभट्टविरचितः

****

Jyotirvijnan

द्वितीयपत्रम्

C C – 4.1.1.

स्वशास्त्रस्येतिहासः **100 (80+20)**

Unit – I **10+3+3=16**

(क) ज्योतिःशास्त्रस्योद्भवो विकाशश्च ।

Unit – II **10+3+3=16**

ज्योतिर्वज्ञानस्य शाखाः ।

(क) सिद्धान्तः (ख) संहिता (ग) होरा

(घ) प्रश्नः (ङ) वास्तुशास्त्रम् (च) मुहूर्त्तशास्त्रम्

(छ) सामुद्रिकशास्त्रम् (ज) पञ्चाङ्गम् (झ) स्वरविद्या

Unit – III **10+3+3=16**

ज्योतिर्वज्ञानस्य प्रमुखाचार्याणां कृतित्वं कालः देशः वैशिष्ट्यञ्च।

(क) वराहमिहिरः (ख) ब्रह्मगुप्तः (ग) कल्याणवर्मा

(घ) भास्करः (ङ) गणेशः (च) नीलकण्ठः

(छ) भटोत्पलः (ज) आर्यभटः (झ) सामन्तचन्द्रशेखरः

(ञ) कमलाकरः (ट) पराशरः (ठ) शतानन्दः

Unit – IV **10+3+3=16**

भारतीयज्योतिर्विज्ञानवैदेशिकज्योतिर्विज्ञानयोः तुलनात्मकमध्ययनम् ।

Unit – V **10+3+3=16**

विज्ञानस्य विभिन्नभेदैः सह ज्योतिर्विज्ञानस्य कलानांन्नसम्बन्धः ।

Jyotirvijnan

तृतीयपत्रम्

C C – 4.1.2.

ब्रह्माण्डविज्ञानम् **100 (80+20)**

Unit – I **10+3+3=16**

(क) सौरमण्डलम् ।

(ख) ग्रहा: उपग्रहाश्च ।

(ग) आकाशगंगायां मापनप्रकारा:

Unit – II **10+3+3=16**

(क) ग्रहोपग्रहाणां कक्षा भ्रमणकालाश्च ।

(ख) ग्रहाणां वक्रातिचारगतीनां विचार: ।

Unit – III **10+3+3=16**

(क) अन्तर्वर्तिनो बहिर्वर्तिनश्च ग्रहा: ।

(ख) भूकेन्द्रिकसूर्यकेन्द्रिकगणनाविधानम् ।

Unit – IV **10+3+3=16**

(क) गतिसिद्धान्ता: ।

(ख) धूमकेतव: ।

(ग) नक्षत्राणि ।

तारकाश्च ।

(घ) उल्का: ।

(ङ) सप्तर्षिलघुसप्तर्षिमण्डलम् ।

Unit – V **10+3+3=16**

(क) गोलपरिचय:, क्रान्ति-नाडी-पूर्वापर-ध्रुवप्रोत-कदम्बप्रोत-याम्योत्तर – विमण्डलोन्मण्डल- क्षितिजवृतानि ।

(ख) ध्रुवकदम्बविक्षेप: (शर:) क्रान्ति-अक्षंवृश-लम्बांश-अक्षक्षेत्र-अयनांशादिविचारा: ।

सहायकग्रन्था: –

१. अर्वाचीनज्योतिर्विज्ञानम् – डॉ. रमानाथसहाय: ।

२. गीलपरिभाषा – सीताराम झा ।

३. सौरपरिवार: – डॉ. गोरखप्रसाद ।

४. ज्योतिष की पहूँच – डॉ.गोरखप्रसाद ।

५. बृहत्संहिता – आचार्यवराहमिहिर ।

६. सिद्धान्तशिरोमणि: – आचार्यभास्कर: ।

Jyotirvijnan

चतुर्थपत्रम्

C C – 4.1.3.

वास्तुशास्त्रम्, सामुद्रिकविज्ञानम्, शकुनशास्त्रं,स्वप्नशास्त्रञ्च

100 (80+20)

Unit – I **10+3+3=16**

(क) प्राचीनभारते वास्तुशास्त्रस्य व्यवहारः ।

(ख) प्राकृतिकचुम्बकीयसौरशक्तयः ।

(ग) पंचमहाभूतानां प्रभावाः ।

(घ) भूमिपरीक्षणम्, भूम्या आकृतिः आवश्यकसंशोधनञ्च ।

Unit – II **10+3+3=16**

(क) गृहे देव-पाक-शौचादिविभिन्नप्रकोष्ठानां स्थितिः
वास्तुदोषाः तत्प्रतिकारविधानञ्च ।

(ख) वासगृह-व्यवसायप्रतिष्ठान-चिकित्सालय-भोजनालय-
उद्योगादिभूमिनिर्द्धारणम् ।

(ग) जलप्रबन्धनम् – गृहे व्यवहारयोग्यानि काष्ठानि, गृहं परितः रोपणीयाः
त्याज्याः वा वृक्षाः जलनिष्कासनव्यवस्था ।

Unit – III **10+3+3=16**

(क) गृहारम्भ-गृहप्रवेशमुहूर्त्ताः ।

(ख) द्वारगवाक्षस्थितिः, निर्मिते गृहे संजाते दोषे प्रतिकारव्यवस्था ।

Unit – IV **10+3+3=16**

(क) सामुद्रिकविज्ञानपरिचयस्तत्र सर्वाङ्गशरीरहस्तरेखाआकृति
प्रकृत्यादिभिः शुभाशुभफलाफलम् ।

Unit – V **10+3+3=16**

(क) शकुनशास्त्रस्य परिचयस्तस्य प्रभावश्च ।

(ख) स्वप्नशास्त्रस्य मनस्तात्त्विकविचारः ।

(ग) स्वप्नविचारस्तस्य प्रभावश्च ।

(घ) शकुने स्वप्ने च ग्रहाणां प्रभावस्तेषां दैनान्दिनजीवने प्रभावश्च ।

Jyotirvijnan

पञ्चमपत्रम्

C C – 4.1.1.

गौतमधर्मसूत्रम् – सूक्ष्माटीकासहितम्

100 (80+20)

Unit – I **10+3+3=16**

प्रथमप्रश्नस्य प्रथमाध्यायात् पञ्चमाध्यायपर्यन्तम् ।

Unit – II **10+3+3=16**

प्रथमप्रश्नस्य षष्ठाध्यायात् द्वितीयप्रश्नस्य द्वितीयाध्यायपर्यन्तम् ।

Unit – III **10+3+3=16**

द्वितीयप्रश्नस्य तृतीयाध्यायात् द्वितीयप्रश्नस्य सप्तमाध्यायपर्यन्तम् ।

Unit – IV **10+3+3=16**

द्वितीयप्रश्नस्य अष्टमाध्यायात् तृतीयप्रश्नस्य चतुर्थाध्यायपर्यन्तम् ।

Unit – V **10+3+3=16**

तृतीयप्रश्नस्य पञ्चमाध्यायात् ग्रन्थसमाप्तिं यावत् ।

सहायकग्रन्था:

१. गौतमधर्मसूत्रस्य मिताक्षराटीका ।

२. गौतमधर्मसूत्रस्य भस्करीटीका ।

ADVAITA VEDANTA

First Semester

CF 4.1.1 **Core Foundation**

प्रथमपत्रम्

(भाषा साहित्यञ्च)

Unit – I **10+3+3=16**

संज्ञानां सामान्यपरिचयः पञ्च सन्धयश्च

संज्ञाः - इत्, संहिता, सवर्णः, प्रत्याहारः, गुणः, बृद्धिः, प्रातिपदिकम्, विभक्तिः, उपधा, अपृक्तम्,पदम्, टि, लोपः, निष्ठा (Objective type questions only)

अच्सन्धौ - यण्विधिः- इको यणचि,
अयादिविधिः- एचोऽयवायावः, लोपः शाकल्यस्य,
गुणविधिः - आद्गुणः, उरण्रपरः,
वृद्धिविधिः - वृद्धिरेचि, एत्येधत्युठ्सु, उपसर्गादृति धातौ,
पररूपविधिः - एङि पररूपम्, ओमाङ्गोश्च,
पूर्वरूपविधिः - एङः पदान्तादति,
दीर्घविधिः -अकः सवर्णे दीर्घः।

प्रकृतिभावे - ईदूदेद्द्विवचनं प्रगृह्यम्, अदसो मात्, निपात एकाजनाङ्, ईदूतौ च सप्तम्यर्थे।

हल्सन्धौ - श्चुत्वविधिः - स्तोः श्चुना श्चुः,
ष्टुत्वविधिः - ष्टुना ष्टुः,
जश्त्वविधिः - झलां जशोऽन्ते,
अनुनासिकविधिः - यरोऽनुनासिकेऽनुनासिको वा,
परसवर्णविधिः - झयो होऽन्यतरस्याम्,
छत्वविधिः - शच्छोऽटि,
चर्त्वविधिः - खरि च,
अनुस्वारविधिः - मोऽनुस्वारः, नश्चापदान्तस्य झलि।

विसर्गसन्धौ - वा शरि, इणः षः, नमस्पुरसोर्गत्योः, इदुदुपधस्य चाप्रत्ययः, तिरसोऽन्यतरस्याम्।

स्वादिसन्धौ - ससजुषो रुः, अतो रोरप्लुतादप्लुते, हशि च , रो रि, ढ्रलोपे पूर्वस्य दीर्घोऽणः।

Unit – II **10+3+3=16**

कारकप्रकरणम्

प्रथमा – प्रातिपदिकार्थलिङ्गपरिमाणवचनमात्रे प्रथमा, सम्बोधने च।

कर्म – कर्त्तुरीप्सिततमं कर्म, कर्मणि द्वितीया, अधिशीङ्स्थासां कर्म, अभिनिविशश्च।

करणम् – साधकतमं करणम्, कर्त्तृकरणयोस्तृतीया, सहयुक्तेऽप्रधाने, येनाङ्गविकारः, इत्थंभूतलक्षणे।

सम्प्रदानम् - कर्मणा यमभिप्रैति स सम्प्रदानम्, चतुर्थी सम्प्रदाने, रुच्यर्थानां प्रीयमाणः,

स्पृहेरीप्सितः , क्रुधद्रुहेर्ष्यासूयार्थानां यं प्रति कोपः, नमः स्वस्तिस्वाहास्वधालंबषट्योगाच्च।

अपादानम् - ध्रुवमपायेऽपादानम्, अपादाने पञ्चमी, भीत्रार्थानां भयहेतुः, वारणार्थानामीप्सितः, भुवः प्रभवः।

षष्ठी - षष्ठी शेषे, षष्ठी हेतुप्रयोगे, कर्तृकर्मणोः कृतिः।

अधिकरणम् - आधारोऽधिकरणम्, सप्तम्यधिकरणे च, यस्य च भावेन भावलक्षणम्, निमित्तात्कर्मयोगे।

Unit – III **10+3+3=16**

स्त्रीप्रत्ययाः मत्वर्थीयप्रत्ययाश्च।

स्त्रीप्रत्यये – अजाद्यतष्टाप्, उगितश्च, प्रत्ययस्थात्कात्पूर्वस्यात इदाप्यसुपः, वयसि प्रथमे, षिद्गौरादिभ्यश्च, पुंयोगादाख्यायाम् , इन्द्रवरुणभवशर्वरुद्रमृडहिमारण्ययवयवनमातुलाचार्याणामानुक्, जातेरस्त्रीविषयादयोपधात्, इतो मनुष्यजातेः, शार्ङ्गरवाद्यञो ङीन्,नृनरयोवृद्धिश्च।

मत्वर्थीये – तदस्यास्त्यस्मिन्निति मतुप्, रसादिभ्यश्च, मादुपधायाश्च मतोर्वोऽयवादिभ्यः, प्राणिस्थादातो लजन्यतरस्याम्, सिध्मादिभ्यश्च, वत्सांसाभ्यां कामवले, फेनादिलच्च, लोमादिपामादिपिच्छादिभ्यः शनेलचः, सिकताशर्कराभ्यां च, केशाद्वोऽन्यतरस्याम्, अत इनिठनौ, तुन्दादिभ्य इलच्च, अस्मायामेधास्रजो विनिः, वाचो ग्मिनिः, अर्श आदिभ्योऽच्।

Unit – IV काव्यप्रकाशे **10+3+3=16**

(क)काव्यप्रयोजनम् (ख) काव्यलक्षणम् (ग)काव्यभेदाः

Unit – V **10+3+3=16**

(क) वृत्तिविचारः (काव्यप्रकाशद्वितीयोल्लासस्य आरम्भतः ‘ सर्वेषां प्रायशोऽर्थानां व्यञ्जकत्वमपीष्यते’ इति कारिकांशस्य उदाहरणान्तं यावत्)

(ख) अलङ्काराः
उपमा, रूपकम्, व्यतिरेकः, उत्प्रेक्षा, समासोक्तिः, काव्यलिङ्गम्, अर्थान्तरन्यासः (एषां सोदाहरणं लक्षणसमन्वयः)

(ग) छन्दांसि
मालिनी, स्रग्धरा, शार्दूलविक्रीडितम्, मन्दाक्रान्ता, वसन्ततिलकम् , शिखरिणी, भुजङ्गप्रयातम् (एषां सोदाहरणं लक्षणविचारः)

सन्दर्भग्रन्थाः -

१ .वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी – श्रीमद्भट्टोजीदीक्षितविरचिता,

२ .काशिका - (न्यायपदमञ्जरीयुता) – जयादित्यवामनविरचिता

३ .काव्यप्रकाशः - मम्मटविरचितः

४ .वृत्तरत्नाकरः - श्रीकेदारभट्टविरचितः

****

ADVAITA VEDANTA

द्वितीयपत्रम्

प्रश्नपत्रम्	कोड	विषयः	पूर्णाङ्काः	अङ्क-विभाजनम्	कालांश	क्रेडिट्
2. A.Vedanta	C.C. 4.1.1	स्वशास्त्रीय इतिहासः	100	80+20	60	05
		Unit – I – अद्वैतवेदान्तपरिचयः (क) वेदान्तशब्दार्थनिरूपणम् (ख) अनुबन्धचतुष्टयम् (अधिकारी, विषयः सम्बन्धः प्रयोजनश्च) (ग) वेदान्तशास्त्रारम्भ प्रयोजनम् (उत्तरमीमांसाया वैशिष्ट्यम्) (घ) वैदिको ब्रह्माद्वैतवादः (ऋक्, यजुः, सामथर्वसंहितासु ब्रह्माद्वैतवादपरम्परा) (ङ) अद्वैतवेदान्तस्य वैशिष्ट्यम् (च) अद्वैतवेदान्तगुरुपरम्परा	16	10+3+3	12	01
		Unit – II – प्रस्थानत्रयीपरिचयः (उपनिषद्, भागवद्गीता, ब्रह्मसूत्रम्) (क) श्रुतिप्रस्थानम् (उपनिषद्)- (उपनिषन्निरुक्तिः, मुख्यदशोपनिषदां परिचयः, उपनिषत्सु शान्तिमन्त्राः, औपनिषदसिद्धान्तः) (ख) स्मृतिप्रस्थानम् (श्रीमद्भगवद्गीता) अध्यायपरिचयः, स्मृतिशब्दार्थः, श्रीमद्भगवद्गीताया वैशिष्ट्यम्, गीतोक्तस्थितप्रज्ञरहस्यम्) (ग) तर्कप्रस्थानम् (ब्रह्मसूत्रम्) (ब्रह्मसूत्रकर्तृपरिचयः ब्रह्मसूत्रप्रणयनप्रयोजनम्, ब्रह्मसूत्रस्य नामान्तराणि, ब्रह्मसूत्राणां मुख्यप्रतिपाद्यविषयाः)	16	10+3+3	12	01
		Unit – III – आचार्यपरिचयः (कालः कृतयः, वैशिष्ट्यम्) (क) गौडपादाचार्यः (माण्डूक्यकारिकाप्रणेता)	16	10+3+3	12	01

		(ख) श्रीशङ्कराचार्य: (प्रस्थानत्रयीभाष्यादिप्रणेता) (ग) सुरेश्वराचार्य: (वार्त्तिककार:) (घ) पद्मपादाचार्य: (पञ्चपादिकाटीकाप्रणेता) (ङ) सर्वज्ञात्ममुनि: (संक्षेपशारीरकप्रणेता) (च) विद्यारण्य: (पञ्चदशीकार:) (छ) अप्पयदीक्षित: (सिद्धान्तलेशसंग्रहकार:)				
		Unit – IV – अद्वैतवेदान्तसिद्धान्तपरिचय: (क) अध्यासवाद: (अध्यासलक्षणम्, प्रकारभेद:, तन्निवृत्ति:) (ख) मायावाद: (ग) प्रतिविम्बवाद: (घ) अवच्छेदवाद: (ङ) आभासवाद: (च) जीवन्मुक्तिवाद: (छ) स्वप्रकाशवाद:	16	10+3+3	12	01
		Unit – V – अद्वैतवेदान्ते पारिभाषिकशब्दानां परिचय: अन्त:करणम्, पञ्चीकरणम्, अखण्डार्थत्वम्, श्रवणम्, मननम्, निदिध्यासनम्, समाधि:, वैराग्यम्, पञ्चकोशा:, परमानन्द:, परमशान्ति:, अपरोक्षानुभूति:, स्थूलशरीरम् (जाग्रदवस्था) सूक्ष्मशरीरम् (स्वप्नावस्था), कारणशरीरम् (सुषुप्त्यवस्था) तृरीयचैतन्यम्, संवित् ।	16	10+3+3	12	01

सहायकग्रन्था:

१. अद्वैतवेदान्त (इतिहास तथा सिद्धान्त), लेखक: – प्रोराममूर्त्तिशर्मा, प्रकाशक: – इट्र्न बुक् लिंकर्स ५८२५, न्यु चन्द्रावल, जबाहरनगर, दिल्ली- ११०००७ ।
२. Indian philosophy by S. Radhakrishnam, Londan, A. George Allendad Gnain Publication.
३. ब्रह्माद्वैतवादविमर्श:, by Dr. Pravat Ranjan Mohapatra, Oriental Education Society, DKL.
४. A Bibliographical Survey (अद्वैतवेदान्तसाहित्येतिहासकोश:) by T.R. Thangawami, Adwait Literature Madras University of Madras.
५. वेदान्तमञ्जूषा, महामहोपाद्याय पण्डितदामोदरमहापात्रशास्त्री ।
६. ब्रह्मसूत्रभाष्यपञ्चकसमीक्षणम्, श्रीरामशरणत्रिपाठी ।
७. शाङ्करवेदान्तकोश:, मुरलीधरपाण्डेय:, सम्पूर्णानन्दसंस्कृतविश्वविद्यालय:, वारणसी ।

८. वेदान्तानुचिन्तनम् by Sarbananda Mishra, S.J.S.V., Shri Vihar, Puri
९. वेदान्तसुधा, ब्रह्मलीनमुनिविरचिता, महीधरा, गुजरात ।
१०. शाङ्करवेदान्ते तत्त्वमीमांसा, के.पि. सिह्ना, विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी ।
११. A Dictionary of Advaita Vedanta by Swamiji Harshananda, Ramakrishna Math, Bangalore.
१२. विवेकचूडामणिः – श्री शङ्कराचार्यविरचितः ।
१३. श्रीमद्भगवद्गीता- शाभ्करभाष्यसहिता, गीताप्रेस, गोरखपुर ।
१४. अद्वैतवेदान्ते पारिभाषिकशब्दविमर्शः, डा. दिल्लीपकुमार करः, चिदानन्दालयः, गायत्रीलेन, नवकलेवररोड, पुरी-२
१५. अद्वैतवेदान्ते परमतत्त्वम्, डा. प्रभातरञ्जनमहापात्रः, उत्कलसंस्कृतगवेषणासमाजः, पुरी ।
१६. उपनिषदः, एकः परिचयः, प्रो.वेम्पटिकुटुम्बशास्त्री, राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानम् ।

ADVAITA VEDANTA

तृतीयपत्रम्

प्रश्नपत्रम्	कोड	विषय:	पूर्णाङ्का:	अङ्क-विभाजनम्	कालांश	क्रेडिट्
3. A.Vedanta	C.C. 4.1.2	(क) नैष्कर्म्यसिद्धि: (आचार्य सुरेश्वरप्रणीता) (प्रथमाध्यायमात्रम्) (ख) अध्यासभाष्यभामती	100	80+20	60	05
		Unit – I – नैष्कर्म्यसिद्धि:, प्रथमाध्याय: (आदित: २१ तमकारिकां यावत्) (क) सम्बन्धोक्तौ ग्रन्थावतारिका (ख) मङ्गलाचरणपूर्वकं ग्रन्थारम्भप्रतिज्ञा (ग) प्रकरणार्थ: संक्षेपत: (घ) कर्मवादिनां पूर्व: पक्ष: (ङ) ज्ञानाभ्युपगमेऽपि कर्मणो मुक्तिसाधनत्वमक्षतम् (च) पूर्वपक्षोपसंहार:	16	10+3+3	12	01
		Unit – II – नैष्कर्म्यसिद्धि:, प्रथमाध्याय: (२२ तमकारिकात: ४४ तम कारिकां यावत्) (क) सिद्धान्तोपक्रम: (ख) कर्म न मोक्षसाधनम् (ग) अज्ञानविनाशकत्वेनापि कर्म न मोक्षसाधनम् (घ) अविद्यान्वयेन संसारान्वय:	16	10+3+3	12	01
		Unit – III – नैष्कर्म्यसिद्धि:, प्रथमाध्याय: (४५ तमकारिकात: ६७ तम कारिकां यावत्) (क) कर्मणां परम्परया मोक्षसाधनत्वम् (ख) स्वात्मन्यवस्थानमेव मुक्ति: (ग) ज्ञानस्य मोक्षं प्रति निरपेक्षसाधनत्वम् (घ) भ्रान्तिज्ञानमेव प्रवृत्त्यङ्गम्, न तत्त्वज्ञानम् (ङ) आत्मज्ञानस्य कर्मानङ्गत्वे हेत्वन्तरोपन्यास: (च) एकदेशिसम्मतसमुच्चयनिरास:	16	10+3+3	12	01

		Unit – IV – नैष्कर्म्यसिद्धिः, प्रथमाध्यायः (६८ तमकारिकातः १०० तम कारिकां यावत्) (क) द्वैताद्वैतवादिनां मतेऽपि समुच्चयानुपपत्तिः (ख) समुच्चयनिरासोपसंहारः (ग) पूर्वपक्षोक्तिखण्डनम् (घ) प्रतिज्ञातार्थोपसंहारः	16	10+3+3	12	01
		Unit – V – अध्यासभाष्यभामती (ब्रह्मसूत्रमाधारीकृत्य श्रीशङ्कराचार्यप्रणीतस्य अध्यासभाष्यस्य वाचस्पतिमिश्रकृता भामतीटीका)	16	10+3+3	12	01

सहायकग्रन्थाः

१. नैष्कर्म्यसिद्धिः (सुरेश्वराचार्यप्रणीता), संपादकः – सच्चिदानन्देन्द्रसरस्वती, अध्यात्मप्रकाशकार्यालयः, होलेनरशिपुर ।

२. ब्रह्मसूत्रशाभ्करभाष्यम् – भातीटीकासहितं, गोविन्दमठ, टेठीनाम वाराणासी ।

ADVAITA VEDANTA

चतुर्थपत्रम्

प्रश्नपत्रम्	कोड	विषयः	पूर्णाङ्काः	अङ्क-विभाजनम्	कालांश	क्रेडिट्
4. A.Vedanta	C.C. 4.1.3	(क) ऐतरयोपनिषद् – शाङ्करभाष्यसहिता (६०) (ख) केनोपनिषद् – शाङ्करभाष्यसहिता (४०)	100	80+20	60	05
		Unit – I – ऐतरेयोपनिषद्, शाङ्करभाष्यसहिता प्रथमाध्यायः सम्पूर्णः	16	10+3+3	12	01
		Unit – II – ऐतरेयोपनिषद्, शाङ्करभाष्यसहिता द्वितीयाध्यायः सम्पूर्णः	16	10+3+3	12	01
		Unit – III – ऐतरेयोपनिषद्, शाङ्करभाष्यसहिता तृतीयाध्यायः सम्पूर्णः	16	10+3+3	12	01
		Unit – IV – केनोपनिषद्, शाङ्करभाष्यसहिता प्रथमः खण्डः (पदभाष्यम्)	16	10+3+3	12	01
		Unit – V – केनोपनिषद्, शाङ्करभाष्यसहिता द्वितीयः खण्डः (पदभाष्यम्)	16	10+3+3	12	01

सहायकग्रन्थाः

१. ऐतरेयोपनिषद्, शाङ्करभाष्यसहिता, गीताप्रेस- गोरखपुर

२. केनोपनिषद्, शाङ्करभाष्यसहिता, गीताप्रेस- गोरखपुर

ADVAITA VEDANTA

पञ्चमपत्रम्

प्रश्नपत्रम्	कोड	विषयः	पूर्णाङ्काः	अङ्क-विभाजनम्	कालांश	क्रेडिट्
5. A.Vedanta	C.E. 4.1.1	(निरुक्तम्, दैवतकाण्डस्य सप्तमाध्याय: (१-५ पादा:), (Niruktam with the commentary of Durgacharya, 1-5 padas of Chapter 7 of Daivata kanda)	100	80+20	60	05
		Unit – I – दैवतकाण्डान्तर्गतसप्तमाध्यायस्य प्रथमपाद:	16	10+3+3	12	01
		Unit – II – दैवतकाण्डान्तर्गतसप्तमाध्यायस्य द्वितीयपाद:	16	10+3+3	12	01
		Unit – III – दैवतकाण्डान्तर्गतसप्तमाध्यायस्य तृतीयपाद:	16	10+3+3	12	01
		Unit – IV – दैवतकाण्डान्तर्गतसप्तमाध्यायस्य चतुर्थपाद:	16	10+3+3	12	01
		Unit – V – दैवतकाण्डान्तर्गतसप्तमाध्यायस्य पञ्चमपाद:	16	10+3+3	12	01

सहायकग्रन्था:

१. निरुक्तम्, दुर्गाचार्यकृत-ऋज्वर्थारव्यव्याख्यानुसारिण्या श्रीमुकुन्दशर्मणा निरुक्तविवृत्या सह प्रकाशितम्, चौखम्बा संस्कृत प्रतिष्ठान, ३८ यू.ए. बंगलोरोड, गवाहरनगर, दिल्ली ११०००७ ।

२. The Nighantu and the Nirukta of Sri Yaskacharya, Lakshman Sarup, MLBD, 41 U.A., Bungalow Road, Jawahar Nagar, Delhi, 110007.

३. निरुक्तम्, डा. उमाशङ्करशर्मा "ऋषि", चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी- २२१००१ ।

४. हिन्दी-निरुक्त (१,२,७ अध्याय), डा. कपिलदेवशास्त्री, साहित्यभण्डार, सुभाष बाजार, मेरठ- २५०००२ ।

५. The Etymologies of Yaska, Siddheswar Varma, Vishveshvarananda Institute Publication, VVRI, Sadhu Ashram, Hoshiarpu, Punjab.

६. Yaska's Nirukta and the Science of Etymology: An Historical and Oriental Survey, Bishnupada Bhattacharya, Firma K.L. Mukhopadhyay, Calcutta.

७. Critical Studies in the Phonetic Observations of Indian Grammarians, Siddheshwar Varma, Munshi Ram Manohar Lal Oriental Publishres and Booksellers, Nai Sarak, Delhi – 6.

८. A Practical Vedic Dictionary, Surya Kanta, Oxford University Press, Ansari Road, New Delhi – 110002.

९. Vedic Index of Names and subjects (Vol. I & II), A.A. Macdonell and A.B. Keith, MLBD, Delhi – 110007.

१०. वैदिक कोश (भाग १,२,३) पं चन्द्रशेखर उपाध्याय एवं अनिल कुमार उपाध्याय, नाग प्रकाशक, ११ ए/ यू.ए.जवाहर नगर, दिल्ली- ११०००७ ।

Instructions to the Paper Setters

1. Each Paper shall carry 80 Marks in total and there shall be 05 units in each paper.
2. Each Unit shall be of 16 Marks.
3. In each unit there will be 01 long type of question (within 150 words) carrying 10 marks, one short answer type question carrying 03 marks and 03 multiple types of questions of 01 mark each.

Instructions to the Paper Setters

1. Each Paper shall carry 80 Marks in total and there shall be 05 units in each paper.
2. Each Unit shall be of 16 Marks.
3. In each unit there will be 01 long type of question (within 150 words) carrying 10 marks, one short answer type question carrying 03 marks and 03 multiple types of questions of 01 mark each.

Instructions to the Paper Setters

1. Each Paper shall carry 80 Marks in total and there shall be 05 units in each paper.
2. Each Unit shall be of 16 Marks.
3. In each unit there will be 01 long type of question (within 150 words) carrying 10 marks, one short answer type question carrying 03 marks and 03 multiple types of questions of 01 mark each.

Instructions to the Paper Setters

1. Each Paper shall carry 80 Marks in total and there shall be 05 units in each paper.
2. Each Unit shall be of 16 Marks.
3. In each unit there will be 01 long type of question (within 150 words) carrying 10 marks, one short answer type question carrying 03 marks and 03 multiple types of questions of 01 mark each.